

Eredeti Goodyear Welt,
a jelenkor elismert legjobb minősége.

TURUL CIPŐK

dacára az olcsó áraknak,
a legjobb anyagból készülnek.
Elegáns fagon.

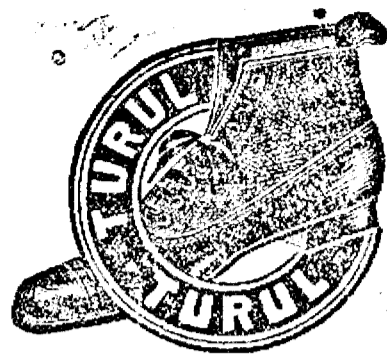
1153

120 saját fióktelep Magyarország és a külföld legnagyobb városaiban. Képes árjegyzék portomentesen. A monarchia legnagyobb cipőgyára.

„TURUL” Cipőgyár Részv.-Társ., Temesvár.

Központi főraktár: Arad, Andrásy-ut, Minorita-épület.

Uj üzletvezető: ECKER PÉTER.

Szennagyobb választék mindenfajta cipőáruban, elismert kitűnő minőségben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A legalkalmasabb

karácsonyi ajándékok

megérkeztek: 2007

BAUER GYULA

Arad, Minorita-palota.

Valódi tajték és borostyán különlegességek a legnagyobb választékban kaphatók. — Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek. Alapítva: 1869.

Egy ügyvédi irnok

ki e téren gyakorlattal bír, keresetlik. Cim a kiadóhivatalban. 4723

Különbejárato

butorozott szobát keresek a főtérs közeliében. Cim a kiadóhivatalban. 4575

Csillogó karácsonyfa-díszek

képeskönyvek, meséskönyvek, imakönyvek, levélpapírok, festőkaseták óriási választékban kaphatók ingusz. I. és Fia könyvkereskedésben Andrásy-tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Keresek

Neues Wiener Journal-t Subabonementre. Cimeket a kiadóba kérek.

Karácsonyra!

Legszébb karácsonyi díszek, kiváló írfusági iratok, képeskönyvek, díszművek, emlékkönyvek, társasjátékok dúsz választéka. Olcsó árak, alkalmi vételek. Minden könyv- és zeneműajándék raktáron. Divatos litografált, nyomtatott és dombornyomású névjegyek gyors elkészítése. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése, Aradon. 4071

Szszerszám

és nyereg, használt, de jókarban lévő, megvételre keresetlik. Cim a kiadóban. 4628

Ka cigarettázik

használon Progress szivarkahelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrásy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Keresek

egy ügyes, megbízható nagyon tiszta bejárónót. Csakis olyanok jelentkezzenek, kik ennek megfelelnek. Cim a kiadóhivatalban.

Keresünk

irodai gyakorlattal bíró kisasszonyt vagy fiatalembert, aki a levéltár (dossier) kezelést érti. Ajánlatokat „Kezdő” címen a kiadóhivatal fogad el.

Keresek

egy ügyes megbízható, nagyon tiszta bejárónót. Csakis olyanok jelentkezzenek, kik ennek megfelelnek. Cim a kiadóhivatalban.

Ki venne nőül 18 éves árvát 400000 ker. vagyonnal? Csak komoly szándéku urak, ha vagyontalanok is, kiknél gyors nősülés akadályba nem ütközik, írjanak e címre: L. Schlesinger Berlin 18. 4834

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata

Arad, Weitzer János-ut. 13.

Női, férfi és gyermek kelenygek készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok

fehérnemű varráshoz és himzéshez oktatásra fölvetetnek.

Valódi

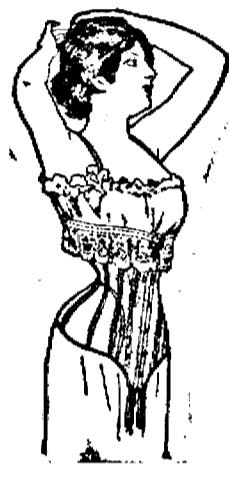
4678

francia mellfűzők

különlegességek kizárólagos raktára Varga D. Dani

Arad, Andrásy-tér 20.

Ernyő különlegességekben dúsz választék. Javitások és villany-ernyő készítesek elfogadtatnak. Városi és megyei telefon 808.

Akar Ön Pénzt

megtakarítani?

Akar Ön jó árut is olcsón venni?

úgy keresse fel

KORÁNYI

cipő-, kalap- és uri divatáruházát,

mert szép és jó árut csak ott vohet a legolcsóbban. — Saját érdekében győződjék meg! és vigyázzon a cégre!

Korányi Jenő Szabadság-tér 3. (a volt Winternitz-féle helyiség.)

Leszállított árak.

Erős munkás cipő, kézimunka frt 2.60 feljebb. Férfi Box Bergsteiger frt. 3.75 feljebb. Amerikai cipő box vagy chewro frt. 6.50 feljebb.

Női fűzős cipő frt. 2.70 feljebb. Box fűzős frt. 3.50 feljebb. Fiu-, gyermek- és leánycipők már 80 krajcártól és feljebb.

Báli cipőkben óriási választék!

Férfi-, női-, gyermek-, leány- és flu cipők minden kivitelben és minden árban kaphatók! oooo

Legújabb divatu kalapok, nyakkendők és fehérneműekben állandóan nagy raktár.

FISCHER SIMON

nagyáruháza a Szabadság-téren!

Kérelelem a közönséghez

Az e héten várható nagyobb forgalom miatt, kérem mélyen tisztelt vevőimet, sziveskedjenek bevásárlásra lehetőleg a

 délelőtti órákat
is felhasználni.

Jóllehet karácsonyi tárlatom könnyen áttekinthető és az egyes árucikkek külön csoportokba vannak osztva, személyzetemet is megerősítettem, nemkülönben minden tárgyon az ár is látható, mindazonáltal kellő időbeosztása

sima és figyelmes
kiszolgálást elősegítené.

3904

Kedvező vételt boldog karácsonyhoz kíván

Fischer Simon nagyáruháza Arad, Szabadság-tér

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-husztos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyúttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, december 21.

Ma számunk főbb közleményei:

- Darányi a huszbehozatal ellen.
- A lóvasut villamosítása.
- A cár futárja.
- Kabaré a parlamentben.
- A főrendiház ülése.
- Színházi pletykák.

A trónörökös a delegációban.

Arad, 1910. dec. 20.

A zárkózottságból, a melylyel a nyilvános politikai életet magától elrekesztette, s a mely bizonyos titokzatosságot adott rá, kilép a trónörökös. A delegációk megnyitására, december 28-án, a trónbeszédet a király helyett Ferenc Ferdinánd királyi herceg fogja elmondani.

Az első eset, hogy a trónörökös a királyt nyílt közjogi funkcióban helyettesíti. Mint katona, több ízben viselte a nagy hadgyakorlatokon a hadsereg fejének jogait. Idegen udvarok, uralkodók látogatásával, több ízben képviselte az uralkodót, a kit orvosai már több év óta óvnak és eltiltanak az utazás törődéseitől. Részt vett a király oldala mellett a legfőbb haditanácsban. A két országnak, jövődó alattvalóinak politikájával azonban eddig mindössze annyira jutott kapcsolatba, hogy a két kormány feje, sőt egy-egy reszort-miniszter kihallgatáson volt nála, ami kétségen kívül

nem pusztán udvariassági tény, vagy pedig üres formát jelentett.

Egyi történt, — a többi csak pletyka, vagy legalább is kombináció. Hogy a trónörökös angazsálta magát a választó-jogért, hogy ehhez vagy ahhoz a magyar vagy osztrák politikai párthoz áll közelebb, pusztán állítás volt, a melyre pozitív bizonyítékokat senki se tudott produkálni. Időnként a beavatottság maszkjában megjelenik az újságokban egy-egy „bécsi levél,” vagy „udvari intimitás,” a mely a trónörökös felől új titkokat igyekszik csempészni, vagy a régi titkokat cáfolni, ujjágyurni s ezek alapján egyik oldalon támadják, másfelől pedig védik a trónörökösöt. Az egyik oldalon a magyarokkal szemben idegennek, a másikon pedig hazánk legőszintébb barátjának tüntetik föl Ferenc Ferdinándot. A csupasz igazság pedig valószínűleg az, hogy a támadóknak ép annyira nincs igazuk, mint a milyen kevés joggal tállják föl magukat bizonyos helyeken a trónörökös védőinek. A dolgok figyelmes, elfogulatlan szemlélete után inkább azt kell hinnünk, hogy a trónörökös viselkedése, bármennyi félreértésre adott is eddig okot, bizonyos okos rezerváltság, amelylyel lehetővé igyekszik tenni, hogy a trónralépés után minden politikai párt és személy befolyásától menten, senki és semmi által le nem kötötten kezdje meg uralkodói jogainak gyakorlását.

A most készülő alkalom se lesz alkalmas arra, hogy teljesen eloszlassa ezt a tartózkodást, s az ennek révén keletkezett titokszerűséget. A trónbeszéd a kormányok előterjesztései alapján, a király hozzájárulásával készült nyilatkozat, amely annál kevésbé tartalmazhat valamit a trónörökös egyéniségéből, mert azt, mint király szavait tolmácsolja. S alig valószínű, hogy a trónbeszédet követő cerle alatt, a ceremóniás udvariasságok keretében hangozzék el Ferenc Ferdinánd ajkáról oly nyilatkozat, amely az ő politikai, katonai, vagy diplomáciai nézeteibe, esetleg az ő leendő uralkodásának irányelveibe engedne bepillantást.

Mindenesetre azonban jelentősége van az első nyilvános politikai aktusnak, amelyen a trónörökös nemcsak résztvesz, de annak középpontja. A trónörökös ez alkalommal közvetlen érintkezésbe jut a politikussal s ha maga politikai színvallást nem is tesz és a kíváncsiak érdeklődését ki nem elégíti, mindenesetre egy lépéssel közelebb ér ezzel is jövődó alattvalóihoz. Egyes miniszterek után a delegátusok — s utánuk bizonyára a politikának egyéb tényezői fogják őt színről-színre megismerni, vele együttműködni s ez talán sokat megteremt a kölcsönös szimpatiaiból, amelyet a trónörökös felől szállingózó hírek alapján, olyan erősen féltetni kezdtek.

A lóhus.

*

Mikor az életdrágaság egyáltalában és a husdrágaság különösen foglalkoztatja jóformán az összes európai államokat, érdekes kiemelni a lóhus fogyasztásának rendkívüli emelkedését és az erre vonatkozó vásári forgalom speciális körülményeit. Mindenekelőtt konstatálandó, hogy a lóhus ma még sokkal olcsóbb, mint akár a marha-, borjú- vagy sertéshus. Fenmarad az a kérdés, hogy tápláló ereje és íze megfelelő e? A legújabb időkben majdnem az egész világon nagy előítélet terjedt el a lóhus élvezete ellen. Igen nehéz ennek az előítéletnek eredetét és tulajdonképpeni okát kitalálni. Ugy látszik, hogy az ő korban voltak nemzetek, melyeknél a ló és a többi ma élvezett állat húsát különbséget nem ismertek. Így például tudjuk, hogy a régi görögök és rómaiak a lóhúst csakugy élvezték, mint az ököröt vagy borjút. Épp úgy az arabok, a mórok és a dél-amerikai indusok nagyon szerették a lóhúst.

A keresztyénység a középkorban megtiltotta használatát. Aki áhitották róla, hogy egészségtelen és oly természetű, hogy sok betegségnek az okozója. Ez a felfogás nagy mértékben ment át a nyugati államok gondolkodásába, úgy, hogy ez ellen az előítélet ellen csak igen nehezen halad előre a küzdelem. Igaz, hogy az előítélet kiirtását nagyban elősegítette a szükség és az éhség. A háborúk és az általános nyomorúság pillanataiban és az ostromok alatt az emberek egy pillanattig se haboztak lóhus-

sal táplálkozni. A nagy francia forradalom háborúiban igen gyakran megtörtént, hogy a ló katonai használatát a mellett mint tápláló állat is kitűnő szolgálatokat tett. A napoleoni háborúk idejében, különösen mikor a francia hadsereg Oroszországból visszavonulni volt kénytelen, alig volt elesett ló, melynek húsát a kiéhezett katonák meg nem ették volna. Az 1870 iki német francia háborúban, az ostrom idejében, Páris lakossága több hónapra át lóhusból élt és az akkori feljegyzésekből tudjuk, hogy több mint hatvanöt ezer lovat használtak föl erre a célra.

Az 1847 iki és 1866 iki korszakban a nagy tudományosságáról ismert francia orvos, Geoffroy Saint-Hilaire melegen buzgólkodott a hipofágia érdekében. Ebben az időben a lóhus propagandistái lóhus banketteket rendeztek, melyeken a mozgalom élén álló ismert egyének szakszerű előadásokkal, kimutatásokkal és gyakorlati példákkal iparkodtak a lóhus használatát ellen fennálló, majdnem kiirtatlan előítéletet leküzdeni. A tudós orvos közbejárására az akkori időben fennálló állatvédők társaság azt követelte, hogy a husfogyasztás céljából levágott lovakat kinzás nélkül, a legnagyobb kiméleltséggel és gyorsasággal kell kivégezni.

Az első lóhuseladási mészárszék 1866-ban nyílt meg Párisban, ami nem kis feltűnést és bizonyos felháborodást is keltett, mert a mészárszék a hatóság engedélyével nyílt meg. Ma már abban a szép nagy fővárosban ötszázötven hatóságilag engedélyezett lóhusmészárszék szolgálja a közéletet.

A szükségtelen kívül az orvosi tudomány igen sokat tett a lóhus elleni előítélet részben való eloszlására. Tizenöt évvel ezelőtt az orvosok igen ajánló ták a nyers lóhúst a tüdővész ellen, sőt a ténia kikerülése céljából az akkori doktorok szintén a sokkal olcsóbb lóhúst szokták volt ajánlani. Később kitűnt, hogy a lóhus, mint tüdővész elleni gyógyszer ugyan nem tesz szolgálatot, de azért ma is számos gyógyszerészeti preparátummal találkozunk, melyben a ló egyes alkatrészei igen nagy szerepet játszanak. Napjainkban a jótékony intézetek naponként közel nyolcszáz kilogramm lóhúst vásárolnak, mely arra szolgál, hogy a szegény éhező, vagy nyomorban lévő lakosság közt felosszák.

Különbön ismeretes dolog, hogy a nagy központokban tartózkodó ember ki van téve annak, hogy a hus dolgában megtévedszék. Lóhúst gyakran feltálatnak marhahus helyett. Villain dr., a lóhusfogyasztás egyik ismert harcosa az ezen a téren tapasztalt megtévedésről és mindernemű csalásról következőképen nyilatkozott:

— Igen gyakran láttam, hogy délszlött tíz órákor számos igen jó párisi szakács a lóhusmészárszékbe sietett. E szakácsok évek óta a munkaadó vagy a háziasszony tudta és sajtelme nélkül vásárolták a legfinomabb és legizletesebb sülteteket. A hus előrendű, kitűnően elkészített, a szemnek is tetsző áru volt és így kétségtelen, hogy ezek a szakácsok a hus minősége miatt soha semmiféle szemrehányást nem kaptak urnőjüktől.

Nincs kizárva, hogy a trónörökös szereplését egyéb kombinációk is követik, a melyeket különösen a külföldi sajtóban szoktak elhelyeztetni. Bizonyára megint megírja valamelyik francia lap, hogy a király rövidesen átadja az uralkodást a trónörökösnek. A milyen biztosan el lehet készülni erre a hirre, olyan előrelátható az alaptalan volta. Még ha a király hajlott kora nem követelne meg, az ő csodálatos testi és szellemi frissége mellett, bizonyos kimélelet, akkor is természetesen, rendjén való, hogy a trónörökös ne csak a katonai ügyekben, hanem a politikában részese legyen az olyan eseményeknek, a melyekben a korona viselőjét szerep és jog illeti. Nem az uralkodás iskolája ez, de a néplélekhez, a közvéleményhez vezető út, a melynek a delegációs trónbeszéd egyik jelentős állomása, s ennek folytatása bizonyára megteremti azt az összhangot, a mely az eredményes, békés uralkodásnak legfőbb kelléke.

Összehívták a delegációkat. Több ízben közöltük már, hogy a delegációk még e hó végén, december 28-án összeülnek. Az összehívó királyi kézirat meg is jelent a mai hivatalos lapban.

Három kéziratot közöl a hivatalos lap. Az első Aehrenthalhoz szól, a másik Bienert grófnak, míg a harmadik kézirat a miniszterelnökhöz van intézve és az egybehívásról szól.

Kedves gróf Khuen-Héderváry! A közös ügyek tárgyalására az 1867. évi XII. törvény-cikk értelmében, illetve az 1867. évi december 21-én kelt törvény alapján hivatott bizottságokat a részökre törvényileg meghatározott teendők elintézésé végett folyó évi december 28-ára Budapestre ezennel egybehívom. Midőn ehhez képest egyuttal közös miniszteriumaimat alkotmányos-rú előterjesztéseik megtételére utasítom, megbízom önt, hogy a magyar országgyűlés bizottsága tapjainak egybehívása iránt intézkedjék. Kelt Bécsben, 1910. évi december 17-én. *Ferenc József s. k., gróf Khuen-Héderváry s. k.*

Annyi bizonyos, hogy számos fogadást nyertek meg azok, kik azt állították, hogy egyszerre feltárlva a legfinnyásabb ember se tudja a lóhúst a marhahústól megkülönböztetni.

Ismertös dolog, hogy a lóhús a kolbász-iparban nagy szerepet játszik, csak hogy nagyobbára sovány lovakat használnak fel erre a célra. A tulajdonképpeni nyilvános lóhúsmezárszések csak a ló legérősebb alkatrészeit adják el kicsinyben, a többi összevagdalt állapotban a kolbász iparhoz kerül. Az e célra felhasznált hus mennyiség Páris városában évenként több mint két millió kilót tesz ki.

A francia főváros közelében ma már két vágóhid van, hol csakis lovakat és szamarakat vágnak le. 1909-ben több mint hatvanötezer lovat és ezerszáz szamarat fogyasztottak el Párisban. A számárhusról is azt mondják, hogy kitűnő. A rómaiak idejében a jól fűstölt és megszózott számáronka a legízletesebb ételek közé tartozott.

A ló zsírja és agya is kitűnő szolgálatokat tesz. A mi pedig a lóhús árát illeti, a közzétett adatokból kitűnik, hogy ez évben a finomabb hus kilójának ára egy korona husz filér, a vesspecsenye kilója pedig két koronába kerül. Mindezekből látható, hogy a lóhús már nem olcsó és ha tekintetbe vesszük azt a tendenciát, melylyel fogyasztása a most uralkodó előítélet ellenére terjed, bátran lehet állítani, hogy ára még lényegesen emelkedni is fog.

A lóhús fogyasztás ellenségei azt mondják, hogy ez a hus undorító és élvezete visszataszító. De ez o'y előítélet, melyet a gyakorlat

Darányi a husbehozatal ellen.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 20.

A szerb kereskedelmi szerződés bealkelyezéséről szóló javaslat folytatásánál ma is legtöbb szó esett a husdrágaságról. A vita folyamán felszólt Darányi Ignác volt földmivélségi miniszter, aki az agráriusok véleményét mondta el azon kijelentéseivel, hogy az argentinai husbehozatal káros az országra. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter ezzel ellentétben a korlátolt husbehozatal mellett foglalt állást.

A mai ülésről tudósításunk a következő:

Berzeviczy Albert házelnök 10 óra után nyitja meg az ülést. Jegyzőkönyv hitelesítés után a delegációk egybehívására vonatkozó királyi kézirat felolvasása következett, mely a delegációkat e hó 28-ára Budapestre hívják egybe. Erről a delegáció elnöke értesítettik.

Ezután folytatták a szerb kereskedelmi szerződés tárgyalását.

Novák János az agráriusokat támadja, őket okolja a husdrágasáért. A kormány is az agráriusok szekerét tolja és olyan egyoldalú politikát csinál, amivel az állattenyésztést fejleszteni és az ország mezőgazdasági állapotain segíteni nem lehet. A legelők szaporítását sürgeti. Az esetben, ha a miniszter megnyugtatta őt az argentinai husbehozatal felől, a javaslatot elfogadja.

Pajts Gyula rövid felszólalásával félreértett szavait igazítja helyre.

Pirkner János: A kontingentálás értelmét magyarosza és oda konkludál, hogy csak úgy van annak értelme, ha a kereskedelmünket úgy szabályozzuk, hogy annak hasznát is vehessük. Áttér a husdrágaság kérdésére és egy olyan kereskedés létesítését tartja szükségesnek, mely a fővárosba szállítandó levágott hus elárúsításra kerüljön. A hus világoikk, melynek áremelkedése természetes. Az nem áll, hogy Magyarországon állatban szükség lenne. Statisztikai adatokat sorol fel arra nézve, hogy

meghazudolt. Azok, kik élvezetéhez hozzászoktak, csöppet se találják undorítóknak. Ezzel úgy vagyunk, mint a zsidók a sertéshussal. Hány zsidó vallású polgártársunk van, ki visszaemlékszik arra, hogy fiatal korában a vallási nevelés szigorú felügyelete és a vallási befolyás suggesztioja alatt tévayleg undorral fordult el a sertéshus élvezetétől, holott később, mikor ez a suggesztio megszűnt, mikor a más vallású polgárokkal folytatott társadalmi érintkezés és az általános műveltség felvilágosították, nagy élvezettel hozzászokott a sokához és az i lése sertéssülthöz. Természetes, hogy az előítélet igen nagy szerepet játszik ebben a tekintetben. Hány modern ember van, ki a világ minden kincséért nem nyulna osztrigához vagy békához, pedig mindnyájan tudjuk, hogy ennél ízlesebb és táplálóbb étel alig van. Az előítélet és a vallási tilalom az oka, hogy mintegy nyolcvan millióra emelkedő hindu lakos van, aki még ma is irtózik a marhahústól, ép úgy, mint a hogy nagyon sokan vannak ma is köztünk, a kik a világ minden kincséért se nyulnának a lóhúshoz.

Azok, kik lóhussal élnek, azt mondják, hogy könnyen emészthető és kitűnő ízű. Az öreg marha rendszeren rossz hus ad, ellenben a vna ló husa rem rosszabb, mint a fiatalé. Azt is roására irták, hogy egészségi szempontból nem ajánlatos, mert hasmenést okoz; de ez az előítélet onnan származik, hogy sokszor megtörtént, mikor a kutyák az eltemetett lóhúsból mér ételetlenül ettek, ebbe a betegségbe estek, de ugyanez állt volna elő akkor, ha keletlenül több, vagy hasonló mennyiségű, marhahús vagy sertéshúst is ettek volna.

csak a mult héten is mennyi marhát, borjú, disznót és juhot vittek ki külföldre. Helyesli a kormány állattenyésztési politikáját, amely elég magas fokozatú. Bizonyítja ezt az, hogy számos külföldi állatkiállításra a magyar állat első díjat nyert. Áttér ezután az állattenyésztés fejlesztésére. Kifogásolja, hogy a legfontosabb állattenyésztési programok keresztülvitele a pénzügyminiszter szigorúságán szenvedett hejtörést. Hivatkozik Svájc példájára, a hol, a havasokon él a legnagyobb állattenyésztés. Minthogy nekünk is vannak óriási kiterjedésű havasaink és hegységeink, ott kell az állattenyésztést fejleszteni, mert ott a nép szegény és rá van szorulva. A javaslatot elfogadja. (Éljenzés a munkapárton.)

Szünet következett.

Szünet után

Darányi Ignác Hieronymi multkori felszólalásával szemben a szerződésben szokásos titkos megállapodások jogosultságát védelmezi. Hangoztatja, hogy Ausztriával szemben már nem lehet újabb áldozatokat hozni a magyar állattenyésztés rovására. A husarak lezárlításáról szó sem lehet. Ismerteti az argentinai állattenyésztés belső bajait, primitív állapotát és a veszedelmet, melyet az argentinai verseny mezőgazdaságunkra nézve jelent. Ausztria rést akar most törni azon a kereskedelmi politikai rendszeren, amely a kiegyezés alapja.

Székely Aladár nevetve közbeszól.

Szmrecsányi György (odakiált Székelynek): Már megint Székely Aladár? Ugy látszik még mindig nem Zimmerrein?

Elnök: Szmrecsányi képviselő urat rendreutasítom.

Darányi Ignác azzal végzi be beszédét, hogy a legenergiusabb állásfoglalásra kéri a kormányt az argentinai hus dolgában.

Polányi Géza a házszabályok címén kér szót. Kifogásolja, hogy a Ház naplójából kimaradt Serényi Béla grófnak egy tegnapi kijelentése.

Berzeviczy elnök kijelenti, hogy meg fogja vizsgálni a dolgot és jelentést tesz majd róla a Háznak.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter válaszal Darányinak a szerződésben szoká-

Ami pedig tápláló erejét illeti, a kémiai tudomány megállapította, hogy a lóhús a marhahús tápláló erejének semmiben sem áll mögötte. Egészségi szempontból, az állatorvosok állítása szerint, az a nagy előnye van, hogy a ló azok közé az állatok közé tartozik, melyek csak a legrikább esetben kapnak tüdővést. Érdekes, hogy a francia statisztikai adatok szerint 1906-ban levágtak Párisban ötvenhét ezer lovat és ezek köz: csak hetet találtak tüdővéstesnek. Hasonló elenyésző kis arányt konstataáltak a megelőző években a vágóhidra került többi lovaknál is, úgy hogy bátran lehet állítani, hogy egészségi szempontból a lóhús előnyösebb, mint akár a marha vagy a sertéshús.

Mind ezek ellenére konstataható, hogy a ló még nem élelmezésre szánt állat, mert ha az volna, akkor fiatal lovak is kerülének a vágóhidra, holott a tapasztalat azt mutatja, hogy csak öreg, kiszolgált, a munkában eltáradt, vagy bármely okból a munkára alkalmatlan lovakat visznek a vágóhidra.

Érdekes, hogy a sabbal táplált ló husa jobb és finomabb, mint a csak szénával vagy fűvel táplált loé. A lóhús minőségének összehasonlítása a marhahúséval azért nem célszerű, mert a lónevelés ma még sehol se történik azért, hogy élelmezési szükségnek feleljen meg. Lehetséges, hogy az automobilipar rohamos terjedése és a marhahús folytonos drágulása erre rá fogja vezetni gazdáinkat. Annyi bizonyos, hogy a ló ma már sokkal drágább állat, mint volt tíz évvel ezelőtt és bátran lehet állítani, hogy azon a napon, mikor a lóhús elleni előítélet eltűnik és mikor a közudatba át fog

es titkos egyezményekről tett kijelentéseire és a vita többi szónokainak észrevételeire. Az argentinai hus dolgában hiva a behozatalnak, leginkább azért, mert elzárkozásunkra Amerika kereskedelmi és vámpolitikai megtorlással fel lehetne. Részletesen fejtegeti a szerbiai szerződés hasznát, mely a magyar ipar és kereskedelem számára lehetővé teszi, hogy a Balkánon újra megtalálja piacát. Igaz, hogy ez osztrák érdeket is szolgál, de a mi földrajzi közelségünk lehetővé teszi, hogy haszna mégis a mi javunkra érvényesüljön, kéri a javaslat elfogadását.

A miniszterelnök javaslatára még megállapították a holnapi ülés napirendjét és ezzel az ülés véget ért.

A lóvasut villamosítása.

— Bizottsági tárgyalás. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 20

Megírtuk, hogy a közúti vaspálya részvénytársaság egy újabb beadvánnyal fordult a tanácshoz és megjelölte azokat a feltételeket, melyek alapján a lóvasut villamosítása ügyében a várossal tárgyalásokat akar folytatni.

A társaságnak prozocióit a közgyűlés által kiküldött bizottság Varjasy Lajos elnöklésével zárt ülésben tárgyalta.

Mint értesülünk a bizottság úgy találta, hogy az ajánlat alapján a törvényhatóság a lóvasutal nem folytathat tárgyalásokat, mert a város érdekeit nem elégíti ki és ezért azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a tárgyalásokat szakítsa meg a társasággal és többé ne is kérjen tőle ajánlatot. Minthogy a lóvasut engedélye kilenc év múlva lejár és ez oly rövid idő a város életében, hogy a közlekedési viszonyok változásának szempontjából nem tekinthető halasztásnak, ha csak annak letelével reformálja a törvényhatóság a közúti forgalom lebonyolítását, határozza el a közgyűlés, hogy nem is foglalkozik a megváltás kérdésével, hanem megbizsa a tanácsot, hogy tanulmányozza a kérdést és kellő időben tegyen előterjesztést az átalakításra.

menni az a meggyőződés, hogy a ló- és a marhahus közt sem egészségi, sem táplálkozási szempontból tulajdonképpen semmi különbség nincs, a lóhús ára nem lesz kisebb a marhahusénál.

Ha mindezek az adatok igazak, a mint kétséget nem szenved, hogy számos előkelő orvos vizsgálatainak az eredményei, akkor igazán nem érthető, hogy oly időben, mikor általános a parasz a marhahus drágasága miatt, miért nem megy át gyorsabban élelmiszeri szokásainkba a lóhús élvezete? Különösen a szegény háztartásokban tehet kitűnő szolgáltatókat. Talán okosabb a lóhús élvezetére átmenni, mint elfogadni a filantropoknak azt a tanácsát, hogy az általánosan tapasztalt husdrágaságra való tekintettel a szegény emberek legyenek vegetáriánusokká. Mégis csak ólszerűbb, ha hussal is táplálkozunk. Ha pedig ez igaz, és kevés a kihatás arra, hogy a közel jövőben a marhahus ára lényegesen olcsóbbá váljék, miért nem törekedünk arra, hogy a lóhús élvezete ellen elterjedt előítéleteket ledöntsük, különösen akkor, ha minden nap amuzy is ki vagyunk téve annak, hogy marhahus helyett lóhúst kapunk?

Egy előkelő polgár nagy lóhús-ellenző volt. Hirlapi polemikai ismeretesek voltak. Egyszer összeveszett szakácsával. Az, hogy megboszulja magát, a lapokban kijelentette, hogy ötven éven át lóhussal táplálta munkaadóját, anélkül, hogy valaha csak a legkisebb szemrehányásban részesült volna.

Arányi Miksa.

Alább közöljük azokat a feltételeket, melyeket a lóvasut társaság újabb tárgyalás alapjául ajánlott. A bizottság álláspontját nem tudjuk egészen megunkéva tenni, mert a város és lóvasut szerződéses viszonyban állanak egymással, a mely szerződésen a modern közlekedés, főleg pedig az új Maroshid szempontjából változtatásokat kellene eszközölni.

A lóvasut ajánlata elfogadhatatlan lehet, de két egymással ületeti viszonyban lévő fél a szerződés-változtatás körül folyó alkudozások idején nem helyezkedhetik arra az álláspontra, hogy egyik a másikkal nem áll szóba.

Véleményünk szerint a város közgyűlésének csak az lehet a feladata, hogy a bizottság által elfogadhatónak nem talált ajánlatot adja vissza a közúti társulatnak, ha azután a lóvasut egy megfelelő ajánlattal lép a város elé, azt vegye újra tárgyalás alá és mondjon véleményt felette a város érdekeinek szemelött tartásával.

A társaság ezt az ajánlatot tette a fentiekre:

A vasutunk villamosítása tárgyában f. é. április havában benyújtott ajánlatukat, valamint az ennek kaposán bemutatott területhasználati szerződéstervezet a városi közlekedésügyi bizottság f. é. május hó 4 én tartott ülésében tárgyalás alá vévén, akként határozott, hogy — mivel nézete szerint ajánlatunk és szerződéstervezetünk eltér az 1910. évi február havában társaságunk kiküldöttjével megtartott értekezleten megbeszélte elvektől, — nyújtunk be újabb ajánlatot a egyszersmind tegyünk nyilatkozatot arra nézve, hogy hajlandók vagyunk-e vállalatunkat a város közönségének birtokába bocsájtani és ha igen, mily feltételek mellett. Jóllehet, a velünk közölt fenti határozat sem ajánlatunk, illetve szerződés tervezetünk azon pontjait, amelyek ellen kifogás merült fel, sem a kifogásokat, amelyek felmerültek, nem tartalmazza, mégis újból átvizsgáltuk ajánlatunk és tervezetünk minden egyes pontját és iparkodtunk emlékeztetünk és a több oldalról vett értesülés alapján különösen azokat a pontokat módosítani, amelyek a város kívánságait ölelik fel.

I.

Bátrak vagyunk ennek megfelelően újabb szerződéstervezetünket bemutatni, amely a korábbtól a következőkben tartalmaz eltérést:

a) A most meglevő vonalak átalakításán és a korábbi tervezetünkben megépíteni kötelezett vonalakon kívül kötelezettséget vállalunk arra is, hogy a Pécskai uttól a Kossuth-utcán, Batthyányi utcán és Deák Ferenc-utcán a Szabadság térig terjedő körvonalat megépítjük.

b) A szállítási díjakat és vonalszakasz beosztását tárgyzó szakaszt akként módosítottuk, hogy ez által lehetővé tettük, hogy a város belső körzetében a vasutat az egy vonalszakaszra megállapított menetdíjért használhassa. — Elejtettük ennek folytán azt a kikötést, hogy egy egy vonalszakasz 1 kilométernél nagyobb nem lehet és a vonalszakasz beosztást már magában a szerződésben praeciziroztuk. — A hosszabb vonalszakaszok létesítése folytán az egy vonalszakasz vitelbérét 12 fillerre tettük, de maximális vitelbér a város területén bármely utirány végéig, még átszállással is 20 fillér marad.

c) A kocsik járatásának időpontjára nézve kötelezettséget vállaltunk, hogy a megállapított üzemi időn kívül reggel 5 órától esti 11 óráig érkező vagy induló vonatokhoz személyszállító kocsikat, valamint reggel 5 óra és 7 óra között a felmerülő szükséglethez képest munkásvonatokat is fogunk indítani.

d) Kötelezettséget vállaltunk, hogy a Máv. pályaudvar—Szabadság-téri vonalon jövet menet 5 percnyi időközben, a Pécskai-ut—Szabadság-

téri vonalon pedig jövet-menet 10 percnyi időközben fogunk kocsikat indítani.

e) A vasutnak a város által való megváltása esetén a megváltási összeget akként állapítottuk meg, hogy a város közönsége között és közöttünk közösen megállapítandó építési és üzletberendezési tőke törlesztését már az első üzletévben megkezdjük és amennyi ebből a tőkéből a megváltás időpontjában törlesztve lesz, annyi a megváltáskor a város javára levonásba hozható.

f) A város közönsége részére szolgáltatandó áram egységárát az eddigi tervezettől eltérően akként kívánjuk megállapítani, hogy a város nekünk az önköltségeket és ezenfelül 10% nyereséget fizet.

A tervezet — mint a korábbi tervezet is — abból a feltevésből indul ki, hogy a város közönsége a szabad választás jogát kívánja fenntartani arra nézve, hogy 20 év múlva a közúti vasutat megváltsa e, vagy sem.

Újból is kijelentjük, hogy amennyiben a város a megváltás tekintetében a feltétlen kötelezettség elvét kívánja kifejezésre juttatni, úgy a tervezetet készek vagyunk ebben az értelemben is módosítani.

Az automobil-omnibuszok megváltása kérdésében, amennyiben a város közönsége ezt a közúti vasut létesítésével kapcsolatosan kívánja megoldani, kijelentjük, hogy addig is, míg a korábbi ajánlatunkban körülírt h. é. vasut megváltása biztosítva lesz, hajlandók vagyunk a kérdést átmenetileg a közúti vasut létesítésével kapcsolatosan rendezni. Az automobil omnibuszoknak esetleges mikénti járatására nézve korábban kikötött feltételeinket, hogy t. i. azok sem azokon az utvonalakon, vagy azokkal párhuzamos utirányokon ne közlekedjenek, amelyek a villamos vasut fog járnai, se ne kössenek össze oly forgalmi pontokat, a melyeket a villamos vasut fog összekötni és általában, hogy a villamos vasutat ne versenyeztessék, most is fenntartjuk.

A fentebben így legjobb tudásunk szerint honoralni kívántuk a város közönségének előttünk ismeretes kívánságait.

II.

A hozzáuk intézett további felhívásnak is megfelelően, a megváltásra vonatkozó előterjesztésünket az alábbiakban van szerencsénk előadni:

Előre bocsájtjuk, hogy hajlandók vagyunk vállalatunkat akár az 1904. évi július 16 án benyújtott ajánlatunk alapján, hogy t. i. vállalatunk a maga egészében, a háramlás tárgyát nem képező ingatlanokkal és épületekkel, valamint a téglagyárral együtt, átmege a város birtokába, akár az 1906. évi június hó 22-én kelt ajánlatunk alapján, hogy t. i. a háramlás tárgyát nem képező vagyonzásokat magunknak tartjuk, átadni.

Ehhez képest a fent hivatkozott ajánlatunkban foglalt elvek figyelembevételével a megváltási összeget számszerűleg az alábbiakban van szerencsénk közölni:

A) A vállalat teljes megváltása esetén igényelünk:

1. még törlesztetlen részvénytőke címén 10 éven át egyenlő részletekben ...	340,000—	koronát
2. mérlegszerű tartozásainak címén ...	354,325 ⁹⁸	koronát
3. mérlegünk passzív oldalának az engedélyünk hátalévő éveiben leandó kamatoztatására és törlesztésére szükséges annuitás címén 10 éven át évi ...	52,095 ⁷⁷	koronát

B) A vállalatnak a háramlás tárgyát nem képező vagyonzások kivételével való megváltása esetén:

1. még törlesztetlen részvénytőke címén mint fentebb ...	340,000—	koronát
--	----------	---------

2. mérlegszerű passzívák címén 164 490,37 koronát
3. annuitás címén mint fent
10 éven át 36,926,84 koronát

A megváltás mindenképeni megkönnyítése végett van szerencsénk felajánlani, hogy a város közönsége a részünkre fizetendő fenti tételekből alakuló megváltási összeget 50 év alatt egységes annuitásokban törlessze.

Ebben az esetben az A) (alternativa) (teljes megváltás) mellett az 50 éven át fizetendő annuitás évi 54,776,74 korona lenne, míg a B) alternativa mellett ugyanaz az annuitás évi 43,217,85 kor. ra rugna.

III.

Ha azonban várakozásunk ellenére sem a vilamos üzemre való átalakításra, sem a megváltásra beterjesztett fenti ajánlatunk nem találkozik a város közönségének tetszésével, vagy legalább még egy további megoldást is indítványozunk:

Vállalatunk megszerzésének szándéka körül tudomásunk szerint első sorban az a tekintet vezet a város közönségét, hogy a városi személyforgalmi közlekedést reorganizálja a modern igényeknek megfelelően és hogy a helyi és helyközi közlekedés szerves kapcsolatba hozatala körül magának szabad kezet biztosítson.

A város közönségére nézve e szerint a személyszállításon van a súlypont és mi, ha a meg egyezés másként nem létesülhetne, a megoldás érdekében készek vagyunk meghozni azt az áldozatot, hogy személyszállító vasutüzletünket a város közönségének átadjuk olyképp, hogy a személyszállításhoz szolgáló vágányainkra engedélyünk hátralevő idejére pesze jogot biztosítsanak a városnak, magunk pedig személyszállító üzletet nem folytathatunk, úgy, hogy a város közönsége a személyszállítási üzletet kizárólagosan folytathassa, tetszés szerint akár a mi vágányunk felhasználásával, akár más úton. — Peagedij, illetve a személyszállítási üzletről való lemondásunk és annak a város részére való átengedésének díja tejében négy fillért fizetne nekünk a város az általa a saját személyszállító üzletében szállított minden egyes utas után, de legalább annyi utas után, amennyi utast mi az 1909-ik esztendőben a magunk vasúján szállítottunk.

Egyben pedig hivatkozunk a f. é. április hónapban a tek Tanácsához benyújtott beadványunkra és kérjük, hogy immár a tárgyalások folytatását megindítani méltóztassék. Teljes tisztelettel Aradi Községi Vaspálya és Téglyagyár Részvénytársaság: Urbán, s. k., Tenner, s. k.

A bizottság határozatával szemben úgy értesülünk, hogy Varjassy Lajos polgármester azt az álláspontot foglalta el, hogy nincs helye a rideg elszármazásnak. Ha a társulat elfogadható ajánlatot nyújt be, akkor igenis tárgyalásba kell bocsátkozni vele. Feltétlenül követeli a polgármester a teherforgalomnak átengedését és több ingatlanok méltányos áron történő megszerzését.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A „Nemesszívű asztaltársaság” folyó hó 18-án d. n. 4 órakor tartotta karácsonyi ünnepélyét a Horváth-féle vasúti szálló termében. Hajdu János, az asztaltársaság agilis elnöke méltatta a nap jelentőségét, a mikor is 10 szegénysorsu gyermeket látott el az asztaltársaság téli meleg ruhával; hálás köszönetét fejezte egyben mindazoknak, kik filléreikkel hozzájárultak a nemes óél eléréséhez. Bahakiosztás után Horváth vendéglős és családja látta szíves vendégeiként a felruházott gyermekeket. Az ünnepség tartama alatt az Arad csanádi vasutak műhely dalköre volt szíves közreműködni, mely szíveségükért ezton mond hálás köszönetet az elnökségt.

A Habár-pör.

— Az arad-kikindai vasut. — Barabás Béla vallomása. — „József főherceg vasutja.” —

Távirati tudósítás.

Arad, december 20.

A Habár-pör a mai napon érte el az érdekesség s érdeklődés legmagasabb fokát. Ma került tárgyalásra többek között a hírhedt talpfa-ügy, amely egy idő óta erős hullámokat vetett a politikai vizeken. Ma hallgatták ki Barabás Bélát is, aki a leghatározottabban cáfolta meg a róla terjesztett híreket. A talpfa-ügyben egyébként a vádlott semmit se tudott bizonyítani a vádirat vádjaiból.

Részletes tudósításunk a következő:

A bíróság feltizkor vonul be.

Elnök: A harmadik vádponton van a sor. Kérek indítványt a bizonyításra a „Kinek a barátja Pallós?” című tejeszetre vonatkozólag.

Gál Jenő védő: Tegnap eltávoztam a tárgyalásról. Ezt egy pillanatig sem sajnálom, ellenben visszautasítom illetékes helyen tett ama megjegyzést, hogy ez móka. Kijelentem, hogy csak addig maradok a helyemen, amíg védői köteleességem teljesítésében nem gátolnak. Hogy ismét elfoglaltam a helyemet, azt csak a vádlottra való tekintettel tettem. Egyben megkövetem az esküdt urakat, ha távozásom zavarólag hatott a tárgyalás menetére.

Ami a bizonyítást illeti, indítványozza Pallós Ármint és Zselénszky Róbert kihallgatását, az arad-kikindai vasut engedélyezéséről szóló jegyzőkönyv felolvasását, a Magyar Általános Takarékpénztár igazgatójának, Horváth Lipót dr.-nak a kihallgatását, aki vallani fogja, hogy az intézet a visszafélének miatt visszakövetelte az óvadékot és csak az nagy nehezen kapta meg. Azenkívül a vasutra nézve szakértők meghallgatását is kérem.

Az elnök: Megnyugtatom a védőt; illetékes helyről — a mint hogy csak a bíróság tekinthető illetékes helynek — nem hangzott el az a kritika, hogy mókázik.

Az ügyész Pallós Ármint, Pallós Ignác, Barta Arnold, Tószegi Imre, Halász László dr., és Stettina József kihallgatását kéri.

Az elnök azután felolvasta a megjelent tanúk névsorát. Barabás Béla is jelentkezett ma, ellenben Zselénszky Róbertet nem lehetett megidézni.

A bíróság határozathozatalra vonul vissza. Míg a tanácskozás tart, Sztéryni és az ügyész irások fölött vitáznak, Kossuth pedig szorgalmasan jegyez.

A törvényszék a két Pallós, Barta, Horvát, Tószegi, Halász és Stettina kihallgatását rendelte el.

(A vállalkozók vallomása.)

Pallós Ármint építési vállalkozó az első tanu.

Elnök: Hány koncessziója volt önnek?

Tanu: Ez relativ fogalom. Az egyes vidékekről feljöttek az emberek és azt mondták, hogy nekik vasutra van szükségük. A vasutépítéshez pénz kell, ami nem volt az embereknek. Akadt tehát egy vállalkozó, aki reazkiroztott. Hogy visszaélés ne történhessék, Kossuth Ferenc azt hozta be, hogy a vidékek „maguk kéréjék a koncessziót. Erre a vasutra tizenöt évvel ezelőtt adták meg először az előmunkálati engedélyt Rónaynak. Amikor Rónay meghalt, Krausz Ármint neve alatt én voltam az engedélyes.

Elnök: Miféle szabálytalanságok fordultak elő ennél a vasutnál?

Tanu: Summiféle szabálytalanság nem fordult elő.

Elnök: Volt-e önnek több háta megett koncessziója?

Tanu: 1500 kilométert építettem.

Elnök: Ki adta azokat?

Tanu: Ezek mind régi koncessziók, és csak meghosszabbították őket. A kormányoknál a magam neve alatt tettem le a koncessziót, tehát ők tudták, ki a vállalkozó.

Elnök: Járt-e valaki lősbe a koncesszióért?

Tanu: Dehogya. Hiszen örülnek, ha adhatnak koncessziót, mert a koncessziós mindig balek.

Ügyész: A volt koalíciós kormánytól kapt-e új előmunkálati engedélyt?

Tanu: Nem kaptam.

Elnök: Miért utalványozta vissza a kormány a nagykikindai vasut kaucióját?

Tanu: Nem tudom. Nem nekem utalványozták vissza, hanem a banknak.

Védő: Mennyi időre adták a koncessziót?

Tanu: Egy évre és újabb kérvényre hosszabbították meg.

Elnök: Ön azt mondta, hogy az egész dolgot komédiának kell tekinteni, mert a miniszteriumnak tudnia kellett, hogy a koncessziós mindenütt Ön.

Tanu: Ezt tény'eg tudniok kellett. Mert hiszen mi a vállalkozók vagyunk a szakemberek, nem akiknek a neve a kérvényen van. Magyarországon mindenki tudja, aki tudni akarja, hogy a koncessziót a firma fire'i. De ezeket kell előre figyelembe venni, amit senki sem tesz meg, csak a vállalkozó a jövő reményében.

Elnök: Amikor ön bajban volt, a kormányhoz fordult, hogy mentse meg?

Tanu: Igen, adtam be egy kérvényt, de azután Sztéryni tartott a főrendiházban egy beszédet, melylyel engem egyszerűen tönkretett.

Elnök: Volt-e a vidéknek az ön visszaéléseiből haszna?

Tanu: Az érdekeltségnek lett belőle haszna, mert elkészült a vasutja és ez volt a legfőbb vágya. Ha van érdeme a koalíciónak, úgy az a legfőbb érdeme, hogy ezt a vasutat létesítette.

Pallós Ignácot, Ármint testvérét hallgatják ki azután. Testvére Pallós Ármintnak.

Elnök: Társaságban vannak?

— Nem. Még 1902-ben elváltunk.

— Tud valamit a nagykikindai vasutról?

— Summit sem tudok.

— Tud-e arról valamit, hogy Pallós Ármint kedvezéseket kapott a kereskedelmi kormánytól?

— Nem tudok semmit.

A tanut nem esketik meg.

Bartha Arnold, az Agrárbank vezérigazgatója a következő tanu.

Elmondja, hogy amikor Pallós megakadt az építésében, az Agrárbank tette le az óvadékot. A Magyar Általános Takarékpénztár akkor visszakapta a kauciót.

Dr. Horvát Lipót a Magyar Általános Takarékpénztár igazgatóját hallgatták ki azután. Az ő bankja tette le a 300 000 korona építési óvadékot első ízben.

Elnök: Miért vették vissza az óvadékot?

— Mert más vállalkozott az óvadék lefedésére. Két óvadékra nem volt szükség.

— Igaz, hogy 14 000 koronát visszatartott a miniszterium?

— Igaz, de csak arra az időre, a mig egy nyitva hagyott kérdés el nem intéződött.

— Azután visszakapták ezt az összeget?

— Igen.

A bíróság elrendeli a meghiteltetését.

Tószegi Imre építésvállalkozó tanu kiballgatása következik.

Elnök: Tárgyalt önnel Szerényi a nagy-kikindai vasutról?

Tanu: Igen. Beszéltnék arról, hogy Pallós nem tudta befejezni az építkezéseit. Az államtitkár ur azt is mondta, hogy nem törődik Pallóssal.

— Kossuth Ferencet tárgyalta ön?

— Nem.

— A nagy-kikindai vasut építkezésénél milyen szerepe volt a berlini Handlungsgesellschaftnak?

— Ugy tudom, hogy kölesönt adott Pallós részvényeire.

(Tanuk a minisztériumból.)

Halász László miniszteri osztálytanácsos a következő tanu, aki elmondja, hogy az óvadékot Krauszhar tette le, de voltaképpen Pallósé volt. Az építkezés közben Pallós megakadt és szükségessé vált a vállalat szanálása.

Elnök: Tapasztalta-e tanácsos ur, hogy Kossuth vagy Szerényi kiváltságos kedvezményben részesítettek volna Pallós Ármist?

— Sohasem.

— **Ügyész:** Az arad—csanádi vasut tett olcsóbb ajánlatot, mint Pallós?

— Nem. Nem is tett ajánlatot, csak egy fölterjesztést intézett a minisztériumhoz, azt adván elő, hogy ő olcsóbban építené, mint Pallós.

— Adott az államtitkár ur felhatalmazást arra, hogy bírói uton áldozzék a visszaéléseket?

— Direkte utasítást nem adott, de ugyezől-ván csilitani kellett, mert felő volt, hogy el-rissztjuk a külföldi tőkét. Ugy szanáltuk tehát a dolgot, hogy egy másik építési vállalkozó tette le a kauciót.

Védő: Miért hagyta a minisztérium az arad—csanádi vasut ajánlatát figyelmen kívül?

— Mert vasutpolitika szempontjából nem lehetett figyelembe venni.

— Igaz, hogy az Acsev. ajánlata kilométerenkint 20.000 koronával olcsóbb volt, mint a Pallósé, hogy tehát az Acsev. ajánlata szerint 54.000 koronába került volna kilométere?

— Számokra nem emlékszem. A ki azonban 54.000 koronáért akarja a vasut kilométer-jét a nagy-kikindai vonaton megépíteni, az nem ért a vasuthoz, az legfeljebb a kapáláshoz ért. Különben az Acsev. ajánlata nem ajánlat volt, csak hiányos adatokkal fölszerelt előterjesztések tekinthetők. Mindössze máfél oldalas volt.

Meghiteltetéséről holnap határoz a bíróság.

Stetina József államtitkár, a koalíciós kormány alatt Máv. igazgató, teljesen lényegtelen vallomást tesz. Kijelenti, hogy a főmagánvállalkozók nem exponáltak magukat Pallós érdekében.

Védő: Mást sem tüntettek ki különösebb figyelemmel ennél az építkezésnél.

— Ez csak verseny esetén lenna lehetséges. Itt pedig nem volt verseny.

— Hát az Acsev. ajánlata?

— Az nem volt ajánlat. Éppen olyannak kellett tekinteni, mintha valaki vállalkozik egy ház építésére a nélkül, hogy egy krajoárja lenne.

— És Krauszhar tanító nagyobb bizosítékot képviselt, mint az Acsev?

Elnök: Krauszhar akkor bar kigazgató volt.

Tanu: Krauszhar letette a kauciót.

Megeskutetéséről délután határoz a bíróság, amikor Statinát ismét kiballgatják.

Az elnök ezután elrendeli az arad—nagy-kikindai vasut engedélyezési okiratarak föl-vadását.

Gál Jenő hosszú fejtegetésbe kezd, melynek lényege az, hogy a pórré nézve döntő fontosságúnak gondolja Zselézszi Róbert gróf kihallgatását. Kéri tehát a bíróságot, idézze meg Zselézszi Róbert grófot és míg a tárgyalás tart, alkalma lesz a grófnak a megjelenésre.

A bíróság ezután szünetet ad.

Szünet után az elnök kihirdeti a törvényszék határozatát, melynek értelmében a bíróság elutasítja a védőnek Zselézszi Róbert gróffal szemben a bíróságra vonatkozó kérését.

(Szerényi beszél.)

Szerényi József szót kér.

Gál Jenő: Az elutasító határozat ellen semmisségi panaszt jelentek be. Tiltakozom az ellen, hogy a főmagánvállalkozó itt perbeszédet tartson. Tiltakozom, mert ez az esküdtek befolyásolását okozza. En, mint a védő, váddal állok szemben, melyet itt a főügyész helyettes ur képvisel.

Elnök: Kérem, én sem engedem meg, hogy perbeszédet tartsanak.

Védő: De kérem, a főmagánvállalkozó ur mégis perbeszédet tart.

Elnök Szerényihez: Tessék beszélni!

Szerényi: A Pallós ügy súlypontja az, hogy az Acsev. tett e ajánlatot vagy sem az arad—nagy-kikindai vasut megépítésére. Kijelentem, hogy az Acsev. semmiféle konkrét ajánlatot nem nyújtott be. Csak akkor szereztünk tudomást arról, hogy az Acsev. talán olcsóbban építhetné a vasutat, amikor a vasut építéséről szóló törvényjavaslat már a Ház előtt fektet. Akkor is egy képviselő, Kubik Gyula mutatott nekem egy magánlevelet, melyet ő az Acsev. től kapott.

Védő: Ezek újabb tényállítások, melyek addig nem fordultak elő. Ha így folytatja, kénytelen vagyok újabb előterjesztésekkel élni.

Elnök: Erbez joga van.

Védő: Mégis csak abszurdum...

Elnök: Ne tessék beszélni.

Gál Jenő erre leül.

Szerényi A védelem szempontjából...

Elnök felkutatja: Ne tessék a védelemről beszélni, csak maradjunk a tényeknél.

Szerényi: Semmiféle feljelentés nem előzte meg azt a vizsgálatot, a melyet a Pallós fále építési vállalkozás ellen jónak látott a minisztérium vezetni. A kereskedelmi kormány tisztára szját kezdeményezéséből vélte szükségesnek a vizsgálat megindítását.

Pallós összesen 36 kilométer távolságu új vasutra kapott engedélyt, azonkívül 142 kilométer vasut-meghosszabbítása és 254 kilométerre olyan esetekben, mikor Sirohmannok szerepeltek.

(A talpfaszállítások.)

Ezután a talpfaszállításokról szóló fejezet tárgyalása következett. A röpirat erre vonatkozó részének felolvasása után a védő megteszi előterjesztéseit a bizonyításra vonatkozólag.

Gál Jenő: A védelem szempontjából a röpirat eme részére fekteti a legnagyobb súlyt. Abban a helyzetben van, hogy teljes fényt deríthessen a dologra. Lehet — ugymond — hogy utolsó bizonyítási indítványomat teszem ezuttal, mert ha ezt is mostoha elbánásban részesítik, nem zaklatom továbbra az esküdtbíróságot bizonyítási indítványommal.

Részletesen ismerteti ezután az Eisler-féle talpfa szállítást. Azelőtt magyar fakereskedőket volt szerződésben a Máv. A magyar kereskedők ajánlatai kedvezőbbek voltak az Eisler-cégénél. Erre vonatkozólag kéri Reisz N., Klein Pál, Teichler L., Schwarz N., Kovács I., Wolfaer S. és Dési fakereskedők kihallga-

tását. A többi pontokra nézve is bizonyítási eljárását indítványoz.

A bíróság határozathozatalra vonul vissza.

A bíróság elrendelte Ludwig Gyula kihallgatását.

Tanu: előadja, hogy a minisztérium kedvezőnek találta az Eisler cég ajánlatát. Abban az időben attól félték, hogy nem lesz elég talpfa az országban.

Elnök: A minisztérium először nem fogadta el ennek a cégnek az ajánlatát.

Tanu: Abban az időben én nem voltam idehaza.

Elnök: Miért kötötték meg tíz évre a szerződést?

Tanu: Akkor két millió ötszáz ezer talpfa volt szükség évente és azt akarták, hogy a termelők berendezkedhessenek a szállításra.

Elnök: Volt-e az Eisler cég ajánlatánál kedvezőbb ajánlat?

Tanu: Nem emlékszem.

Elnök: Ki járt közbe Eislerék érdekében?

Tanu: Tudtommal senki.

Ügyész: Kossuth vagy Szerényi érvényesítettek-e valami befolyást?

Tanu: Abban az időben én nem voltam itthon.

Elnök: A mai faárak mellett előnyös-e a szerződés?

Tanu: Két év óta olcsóbbak a faárak, tehát ma nem előnyös, azonban évek múltával előnyössé válhat.

Védő: A magyar államvasut elutasította Eisleréket és később mégis nekik adta a szállítást. Tud ön erről?

Tanu: Akkor jónak találta a minisztérium az ajánlatot.

A tanu kihallgatása után a bíróság a tárgyalás folytatását délután négy órára halasztotta el.

Éjjel jelenti fővárosi tudósítónk: Délután folytatták a talpfa ügyben szereplő tanu kihallgatását. Az első tanu, Ludwig Gyula volt Máv. elnökgazgató után Marx János mostani Máv. elnökgazgató következett.

— Mi az oka annak? — kérdezte az elnök — hogy az Eisler-cégnek tíz évre adta oda a kormány a talpfa szállítást?

— Az 1908. évben, — mondta a tanu — amikor a céggel megkötötték a szerződést, rohamosan emelkedett a talpfa ára. Talán száz percenttel is emelkedett. Elhatározta a Máv. igazgatósága, hogy hosszú időre köti meg a szerződést, mert így jó üzletet véltünk csinálni. Nem gondoltuk akkor, hogy hirtelen esik a talpfa ára. Most már látjuk, hogy tévedtünk, mert ma már sokkal olcsóbb a talpfa, mint ahogyan mi kaptuk a bieri Eisler-cégtől. De akkor mi azt nem tudhattuk előre. Mint-hogy az Eisler cég pályázata volt a legelőnyösebb, a Máv. igazgatósága azt javasolta a kereskedelmi kormánynak, hogy adja oda a talpfaszállítást az Eisler-cégnek. A kereskedelmi miniszter visszaküldte a javaslatunkat azzal, hogy sokalja a tízéves szerződést. A Máv. igazgatósága azonban újabb indokolással azt javasolta a kereskedelmi kormánynak, hogy adja oda a szállítást Eisleréknek, mert az a legelőnyösebb. — Erre a kereskedelmi miniszter az Eisler cég mellett döntött. Kijelentem, hogy az Eisler cég érdekében senki se járt közbe nálunk s azért adtuk oda nekik a talpfaszállítást, mert az ő ajánlatuk volt a legelőnyösebb.

Vörös László volt miniszter a következő tanu.

— Nálam megjelent az Eisler cég egyik tagja és több nagy fakereskedő-cég is járt hivatalomban, hogy a talpfaszállításról beszéljenek.

En azonban kijelentettem, hogy nem bocsátkozom velük tárgyalásba. Adják be az ajánlatukat, s az kapja meg a szállítást, aki a legkedvezőbb ajánlatot teszi.

Stetina József államtitkár hasonlóképen vallott, mint Marx János.

(Barabás Béla vallomása.)

Nagy érdeklődés előzte meg Barabás Béla tanu vallomását, akire a védő hivatkozott. A rőpirat szerint tudvalevőleg az a vád ellene, hogy ő járt közbe az államvasutaknál és a kereskedelmi kormányznál az Eisler-cég érdekében. Mielőtt Barabás tanuvallomásába fogott volna, az elnök ezt mondta neki:

— Igaz-e, hogy ön a talpfaszállítás ügyében közbenjárt? Figyelmeztetem, hogyha ebből a vallomásából önre szőgyen báramlanék, nem köteles felelni a kérdésre.

Barabás Béla: Én is tudom, hogy engem azzal vádolnak, mintha én közbejártam volna Eislerék érdekében a mávnál és a kormányznál a szerződés megkötéskor. Én is olvastam azt a rőpiratot, amely ezzel vádol meg engem, a választások előtt nagyban terjesztették is ezt a rőpiratot. Mondhatom, hogy én ennek a rőpiratnak és ezeknek a híreknek erkölcsi áldozata vagyok. A Pesti Futár nem egyszer hangoztatta, hogy én közvetítettem az Eislerék szerződését és a Pesti Napló is nagy előszóval terjesztette rólam ezeket az alaptalanságokat. Hát én itt a bíróság előtt eskü alatt becsületszavamra jelentem ki, hogy se Kossuthnál, se Sztérényinél, se a máv. igazgatóságánál a talpfagyban el nem jártam, azt nem közvetítettem, mert az Eisler-cég nem is adott erre felhatalmazást, mivel nem is voltam ügyvédjük. Az én ügyvédi irodám Budapesten van s én híret se hallottam soha ennek a bécsi cégnek. Kijelentem, hogy ez ügyben vagy misztifikáció, vagy tévedés történt és csak így keletkezhettek ezek a hírek. Én, mint a magyar delegáció elnöke — semmi címet, rangot, nem fogadtam el, kitüntetésre nem vágytam. És itt a bíróság előtt fiam sírjára esküszöm, hogy ártatlan vagyok.

Minthogy a tauhoz semmi kérdést se intéztek, azonnal megeskették.

(A többi tanuk.)

Pulszky Garibaldi kereskedelmi miniszteriumi főtitkár és Fenyvesy József osztálytanácsos vallomása után Libermann Ármint hallgatták ki. Ő volt az Eisler-cég magyarországi közvetítője, aki a pályázatot közvetlenül benyújtotta.

— A mi ajánlatunk — mondta — rendes formák között készült és törvényes keretek között intéztetett el.

Miután néhány okiratot olvastak föl, Sztérény József tett vallomást. Kijelentette, hogy a talpfa ügyben se nála, se Kossuthnál nem járt senki és az ajánlatokat a rendes formák között intézték el anélkül, hogy bárki is interveniált volna egyik cég érdekében is.

Kossuth ugyanilyen vallomást, illetve fölvilágosítást tett a bíróságnak.

(A gyulafelelaki vasut.)

Ezután a rőpiratnak azt a részét tárgyalták, amely azt állítja, hogy József főherceg kívánságára felépítették a gyulafelelaki vasutat, amelynek emmi célja nem volt.

A védő számos tanu, köztük Libits Adolf főhercegi jószágkormányzó kihallgatását kéri, amit a bíróság elutasít. Szécsy Károly államvasuti főellenőr kihallgatását azonban elrendeli a bíróság.

Habár Mihály erre felállt és kérte védőjét, hogy miután a védelem minden tanuját visszatartja, egyáltalán ne tegyen indítványt.

Az elnök figyelmeztette vádlottat, hogy ez nem tartozik a bíróság elé, míg a védő kijelentette, hogy a kérést tudomásul veszi, de belátása szerint fog eljárni.

Szécsy ezután kijelentette, hogy semmi szabálytalanság nem történt a gyulafelelaki vasut építésénél.

Sztérény és Kossuth kijelentette, hogy náluk a vasut érdekében sem József főherceg sem más nem járt.

Ezután az elnök a tárgyalást a védő kérelmére az előrehaladott időre való tekintettel holnapra halasztotta.

A cár futárja.

— Egy világszélhámos élete. —

(Bécsi tudósítónktól)

Bécs, december 20.

Emlékeztet meg, hogy Miklós montenegrói király jubileumi ünnepségei alkalmával milyen feltűnést keltett az a távirat, amely jelentette, hogy a „Hohenlohe herceg“ Lloyd-gőzös fedélzetén a cár futárjának ellopták azt a csomagját, amelyben a cár ajándékait vitte a jubiláló királynak. A futár, Csernadiev gróf Luszin Piccolóban feljelentést tett a rendőrségen. De még nagyobb feltűnést keltett a bécsi rendőrségnek ama kijelentése, hogy véleménye szerint a meglopott futár alighanem azonos lesz azzal a szélhámosmal, aki Csernadiev gróf néven már harminc év óta mint nemzetközi csaló foglalkoztatja a rendőrhatalóságokat. A bécsi rendőrség azóta is szorgalmasan gyűjtötte a szélhámosra vonatkozó adatokat és most a következőkép írja le a nem mindennapi gonosztevő élete futását:

„Csernadiev gróf harminc év óta bűnből él, mások könnyen hívőségéből és sikerült igen magas állású embereket félrevezetnie. Az apja deportált fegyenc volt, Krakovszkinak hívták s már 1876-ban lopás miatt törvény előtt állott. Felmentették. Kereskedő lett, majd 1877-ben kivándorolt Oroszországból s Bécsben megnősült. 1878-ban Drezdában mint teakereskedő tűnt fel, majd pedig hatvankétezer márká adósság hátrahagyásával Schweicba szökött, ahol mint szállodai tolmács tengette életét.

Ezután a pályája hirtelen emelkedést mutat. Értett az adósságcsináláshoz, elhitette, hogy aranybányái vannak, szeretőket, kocsit, lovat tartott. Egy Rigenau nevű gyáros körülbelül 650,000 frankot hiteltetett neki.

Ezzel a pénzzel Csernadiev a genfi tó partján Clarensben villát bérelt tündéri ünnepélyeket rendezett; hercegek és grófok fordultak meg a házában. Majd megismerkedett egy osztrák grófnővel, akit később szintén becsapott. Fizetési nehézségekkel küzdött a 1879-ben Párisban in contumaciam sikasztás miatt elítéltek két évi fegyházra. 1880-ban letartóztatták, de megszökött a fegyházból Milanóba, ahol ugyancsak fejedelmi életmódot folytatott, de rövid idő múlva eltűnt. Triestben, Budapesten, majd 1881-ben Bécsben követett el hitelezési csalásokat, melyek miatt két évi fegyházra ítélték. Míg ő Steinban ült, meghalt a felesége nyomorban Párisban, úgy hogy a gyermekeit a város vette gondozásába. A büntetés után kiszolgáltatták a budapesti törvényszéknek, majd a szász hatóságok kezére került és a drezdai törvényszék négy és fél évi börtönrre ítélte.

1889-ben Brüsszelben Csernadiev lovag néven Ducasse Anna grófnővel együtt csalásokat követett el. Majd 1900-ban Londonba került, ahol egy Reynald nevű varieté énekesnővel együtt élt 1906-ig és mint Csernadiev gróf és grófnő uri módon költekezett és előkelő társaságokba is bejutott. Sokakat fosztott meg

pénzüktől és ékszereiktől. 1906-ban Marseilleba költözött, ahol mint orosz tábornok szerepelt és fejedelmi háztartást vitt. Beesapta az egész várost. Fogadó napja volt, amelyen a legjobb társaság jelent meg. Biarritz fürdőn a polgármesteri hivataltól sikerült egy olyan tartózkodási engedélyt kapnia, amely Csernadiev gróf tábornok névre volt kiállítva. Ezt az okmányt lefényképezte s később csalásokra használta. Nemesség és kitüntetés megszerzésével foglalkozott és nem létező érdemrendek megszerzéséért óriási összegeket csalt ki. 1909-ben leleplezték és a marseillesi törvényszék két évi fegyházra ítélte. Az aix-i felebbviteli bíróság leszállította a büntetést hat hónapra és ezer frank pénzbüntetésre.

A büntetés kitöltése után Csernadiev Svárcz ezredes Chile hadügyminiszterét zsarolta meg és csapta be. Mikor a miniszter feljelentette, megszökött Marseilleből és Lausanneba telepedett le, ahol a főhercegeként szereplő Gubotta Otimár nevű szélhámosmal szövetkezett és becsapta sorra a legelőkelőbb állású embereket. Leveleket írt Pichon francia külügyminiszternek, sőt az orosz cárnak is sürgönyözött, s megvan állapítva, hogy néha egy hét alatt kétszáz frankot adott ki posta és sürgöny díjakban. Ez év elején Londonba tűnt fel, mint Ivanovics Sándor gróf, Rapetti de Baldissonne titkára kíséretében. Augusztus végén történt az állítólagos lopás a Lloyd-gőzösn. Egy rendőrbizottság megjelent a fedélzetén, de nem talált semmit és a gróf hangozó beszéde gyanút keltett, s különösen az, hogy gazdagságára továbbá a cettinjei és pétervári udvaroknál levő összeköttetéseire hivatkozott. Fényképek és íráspórák alapján leleplezték a „cár futárját“, s megállapították, hogy nem más, mint a világhírű Csernadiev szélhámos. Jelenleg Csernadiev Londonban van. A múlt héten az a hír érkezett, hogy marigliabenei törvényszék előtt Czarkovszki néven szerepelt és hogy felelősségre vonták Choiseul grófnő ellen elkövetett zsarolás miatt. Ötven ezer frank kaució ellenében szabadlábra helyezték és a tárgyalást januárra halasztották.

MULATSÁGOK.

(=) A lutheránus táncestély rendezősege, melynek élén Dániel Péter és Salacz Béla főrendezők állanak az 1911. év január hó 21-re tervezett táncestély napját megváltoztatta és már 1911. év január hó 5-én, csütörtökön este 9 órakor tartja meg a Fehér Kereszt nagyteremben. Ezen táncestély egybekötve élővirág sorsolással, az idény első mulatsága lesz, melynek sikere érdekében a buzgó rendezőség lázas tevékenységet fejt ki.

(=) Az Aradi Kereskedők Köre Szilveszterestje. Nagy érdeklődés előzi meg az Aradi Kereskedők Köre ezidei szilveszter estjét, mely ezúttal nemcsak egyszerűbb szűkebb körű mulatság, hanem a szezonnak egyik legeredetibb látványossága lesz. A szilveszter-est kiemelkedő része lesz az élőkép sorozat, amelyet „Elven plakátok“ cím alatt rendeznek és amelyen az erre felkért urhölgyek és urak karakteresztikus maszkban és megfelelő díszletek között fogják az ismertebb plakátokat reprodukálni. Az élőkép sorozatot Kulcsár Lajos, az aradi nemzeti színház tagja rendezi. Emellett ének, magánjelenet, felolvasás és más vonzó apróságok fogják a műsört vonzóvá tenni, utánna pedig tánc hidálja át a régi és az újévet. Az est sikere biztosítására a kör 50 tagu agilis rendező bizottságot szervezett. Az est tisztá jövedelmét a kör házépítési alapjának fokozására fordítják és ez bizonyára különös ok lesz, hogy a közönség kétszeres érdeklődéssel fogadja a kereskedők hagyományos mulatságát.

A trónörökös közjogi szerepe

(A Justh párt a bankprovizórium ellen.)

Távirati tudósítás.

Arad, december 20

A mai napnak egyik legérdekesebb eseménye, hogy a delegáció ülésait a trónörökös nyitja meg. A másik érdekes eseménye a politikának, hogy a Justh párt ismét obstrukciós hangokat hallatott.

Mai táviratok a következők:

A delegációt a trónörökös nyitja meg

Felette szenzációs hír érkezett Bécsből: Ferenc Ferdinánd trónörökös karácsony után Budapestre érkezik és a király képviselőjeként ő fogja megnyitni a hó huszonnyolcadikán a delegációk ülését.

Ezt a nagy eseményt Khuen-Héderváry miniszterelnök készítette elő most vasárnap Bécsben, amikor a delegációkat egybehívó királyi kéziratokat eszközölte ki az urakodónál. A tárgyalások vasárnap még nem fejeződtek be és a miniszterelnök még akkor nem kapott végleges választ. Még ma reggel sem tudott bizonyosat, csak délfelé kapott hírt Aehrenthal gróf külügyminisztertől, hogy a király megbizta, a delegációk megnyitására, képviselőivel a trónörökösöt. A hír vétele után Khuen nyomban közölte azt az összes miniszterekkel és a munkapárt egy néhány főemberével. A hír általános örömet keltett annál is inkább, mert ez az első eset, hogy a trónörökös közjogi vonatkozású funkciót végez, amikor mint a király képviselője a delegációkat királyi beszéddel nyitja meg.

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse hiteles értesülése szerint a királyt a delegációk megnyitására a budai várakban december huszonnyolcadikán a trónörökös fogja helyettesíteni.

A Neue Freie Presse szerint nem azért történik ez az intézkedés, mintha a király nem jól érezné magát, hiszen a februári delegációkat már a király nyitja meg, aki erre az alkalomra Budapestre jön.

A bankprovizórium a Házban.

A Ház holnapi napirendjét a miniszterelnök javaslata szerint állapították meg a mai ülés végén. E szerint a Ház holnap a szerb kereskedelmi szerződés elintézése után a bankprovizóriumról szóló javaslatot tárgyalja. Hír szerint azonban még holnap sem végez a Ház a szerb kereskedelmi szerződéssel, ennél fogva csak csütörtökön kerül a provizórium tárgyalás alá. Minthogy január 1-ig a provizóriumról nem lesz törvény, a kormánynak az volt a szándéka, hogy már a képviselőház mai ülésén indítványozni fogja a bankjavaslat tárgyalásának sürgősségét, de ez nem történt meg. A miniszterelnök, akit erre nézve megkérdeztek, így nyilatkozott:

— Holnap okvetlenül kérni fogjuk a Házat, mondja ki, hogy a bankprovizóriumról szóló javaslatot sürgősen tárgyalás alá venni óhajtja.

A Justh-párt a provizórium ellen.

Budapestről jelentik: A Justh párt ma este ülést tartott, melyen a bankprovizóriummal szemben követendő eljárását vitatta meg. Egyhangulag kimondták, hogy a javaslatot nem fogadják el, mert az országot semmivel sem

juttatja közelebb az önálló bankhoz. A párt álláspontjának kifejtésével Kelemen Samut bizták meg. Minthogy nincs ok arra, hogy a párt a provizóriummal szemben más álláspontra helyezkedjék, mint a banktörvényjavaslattal szemben, ezt is éppen úgy bírálja, mint a banktörvényt.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: A koncert, színmű. A Góth-pár fellelével. A) bérlet.

Péntek: Karentin Anna, színmű. A Góth-pár fellelével. B) bérlet.

Szombat: Délután: Furfangos tata. Gyermekek előadás mérsékelt helyárakkal. Este nincs előadás.

* Intim tárlat. Tornyai János és Rubletzky Géza intim tárlata megnyílik holnap, szerdán. Már ma este médkunkban volt látni a két művész által Weisz Leó szalonjában rendezett tárlatot, de mivel esti világítás mellett nem érvényesülnek teljesen a kiállított művek, saját kritikánkat a holnapi napra tartjuk fenn.

* A Kőlcsey egyesület könyvtára az ünnep előtt még csak csütörtökön, december 22-ikén lesz a közönség számára nyitva. Január 2-án nyílik meg újra a használat számára. A közbeeső szünetben a nagy forgalom miatt szükségessé vált rendezési munkákat fogják a könyvtárban elvégezni.

* Képgyűjtemény a Fehér Keresztben. Valentin Belának a Fehér Kereszt szállodában levő képgyűjteményét a mai nap folyamán is számosan látogatták és a képek közül több eladásra is került. Tekintettel arra, hogy a gyűjtemény már csak néhány napig lesz Aradon látható, a gyűjtemény tulajdonosa ezúton ismételt figyelmet fordít a műbarátokra, hogy a képek, amelyek elsőrendű művészek munkái, fellelve mérsékelt áron kerüljenek eladásra.

* A sárga kéz. Kedden mutatta be az Uránia-színház azt a hatalmas mozgóképét, mely tárgyánál és kivitelénél fogva egyaránt világszerte feltűnést keltett. Az amerikai városok kínai negyedeinek borzalmai ellen propagál a nagyszerű mozgókép. Egy safrancsíkó világlap riportere feladatául tűzi ki, hogy leleplezi a kínai ópium barlangokat, ahol a betévedt amerikaiakat, akik ennek a szenvedélynek hódolnak, kifosztják, sőt gyakran láb alól is elteszik. A riportert kínainak öltözve keresi fel a kínai negyedet. Az óvatos kínaiak azonban felismerik és egy elrejtett pincében rettenetesen megcsonkítják a szerencsétlen embert. Levágják a jobb kezét és a levágott kezét elküldik az újságíró családjának. Mialatt lennt az oduban irtózatos fájdalommal fetreng a riportert, végső erejével, saját vérével rápingálja egy ott heverő újságpapírosra a kínai negyed ama helyét, ahol tartózkodik. Egyik kollégája, aki jelen van, mikor a feleség megkapja az újságpapírosba csomagolt borzalmas küldeményt, ezen a nyomon keresi fel kollégáját. A rendőrség segítségével behatol az ópiumbarlangba és éppen akkor érkeznek, mikor éppen rémes kegyetlenséggel akarják kivégezni. Sikertől ártalmatlanná tenni a veszedelmes kínaiakat és a megszabadult újságíró nagy pénzjutalmat kap kiadójától vakmerő vállalkozásáért. A nagyszerű kép óriási hatást gyakorol az Uránia-színház közönségére, mely ebből az alkalomból is zsúfolásig megtölti az Urániát.

* Sajtóhiba. Kóbor Tamás darabjáról megjelent kritikában értelemzavaró sajtóhiba csuszott. A második hasáb negyedik bekezdésének negyedik mondata helyesen így szól: A házasság két különböző nemű egyén vonzódásából jön létre és ez a szövetkezés (szerekezés helyett) a fajfenntartást előzoza.

* Egy család footballozása. A Kovács-család mind egyes tagja beteg és az orvos friss levegőt és sportot ajánl nekik. Erre a család labdarugó társasággá alakul. A játékot egy nagy labdával a lakásukban kezdik meg, hol minden butort össze törnek. Folytatják az utcán a járőrök hozzáságára, melynek a vége

az, hogy jól elverik őket. Ezt a kiválóan humoros képet az Apolló mutatja be a mai műsoron, melynek nyomán rendszeren hangos kacagás támad. Egy másik érdekes és kacagtató száma az Apolló műsorának A gáz-ézag című kép. A Duopont házaspár lakásában gáz bűzlést éreznek és hivatják a gázszerelőt. A szerelő sürgős munkával van elfoglalva és az inasát küldte el Dupont lakásába. Az inas éző gyertyával keresi a gázömlés helyét, mire a Duopont házaspár és a szobaleány ijedien menekülnek. Az inas ezalatt folytatja munkáját, de olyan ügyellenül, hogy feldönti a butorokat és mire a házaspár hazatér, csak butorok romjait lépésben Duopont dühében ledobja az inasát a lepedőre. Igen érdekes száma a műsornak a Pathe Journal.

4458

A főrendiház ülése.

— Győzött a liberális vallási szakasz. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Arad, december 20.

Rég nem volt olyan érdekes ülése a főrendiháznak, mint amilyen ma délután zajlott le. Ma ugyanis az új polgári perrendtartás törvénye fölött is döntött a főrendiház. Ebben tudvalevőleg a 306 szakasz, már a képviselőházban is nagy vitát keltett. A szakasz azt tartalmazza, hogy a polgári perekben a bírónak meg kell kérdeznie a tanutól, hogy milyen a vallása.

Ezt a liberális szakaszt a képviselőház elfogadta. A főrendiházban nehezségbe ütközött e szakasz megszavazása. Már a bizottsági ülésen olyan indítványt tettek, hogy a szakaszt vessék el és maradjon meg a mostani állapot: tudni illik, hogy a bírónak meg kell kérdeznie a tanutól, milyen a vallása. A főrendiház bizottságában egy forma szavazat volt és az elnöklő Wlassics Gyula szavazata döntött a képviselőházi módosítás értelmében. Érthető tehát, hogy nagy volt az érdeklődés a főrendiház ma délutáni ülése iránt. Gyorsan letárgyalták az átküldött és megszavazott törvényeket.

A polgári perrendtartás szóban lévő szakaszának tárgyalásánál Dessewffy Aurél azt indítványozta, hogy vessék el a képviselőház által elfogadott törvényszakaszt és hagyják meg abban a formájában, ahogyan most a gyakorlatban van. Az elnök névszerű szavazást rendelt el. Leadtak 103 szavazatot. Ebből Dessewffy mellett szavaztak ötvenen, ellene pedig ötvenhárman. A szavazást a három új főrend: Hatvány József, Ulman Adolf és Heinrich Gusztáv dr. döntötte el.

Az egyes szavazatok így osztottak meg: Dessewffy indítványa mellett szavaztak: Vályi János, Majláth Gusztáv gróf, Csáki Károly gróf, Széchenyi Miklós gróf, Hosszu Vasul, Balázs János, Prohászka Ottokár, Zichy Emil gróf, Fischer Kolbrie Agost, Csernoch János, Lányi József, Hajdu Tibor, Takács Menyhért, Papp I. János püspökök, Csokonics Endre gróf, Windischgrätz Lajos herceg, Eszterházy Miklós gróf, Batthyány László gróf, Cziráky Antal gróf, Dessewffy Aurél gróf, Dessewffy Béla gróf, Dessewffy Dániel gróf, Edelsheim Gyulai Lipót gróf, ifj. Eszterházy Pál gróf, Hadik-Barkóczy Endre gróf, Hunyady László gróf, Károlyi Miklós gróf, Keglevich Gábor gróf, Majláth György gróf, Majláth István gróf, Majláth József gróf, Széchenyi István gróf, Széchenyi László gróf, Széchenyi Péter gróf, Vigyázó Ferenc gróf, Wenkheim Dániel gróf, Wenkheim Ferenc gróf, Wenkheim Géza gróf, Zselénszky Róbert gróf, Zichy Jakab gróf és Zichy Rafael gróf örökös főrendek, továbbá Baics Iván báró, Förster Gyula báró, Inkey Pál báró, Podmaniczky Géza báró, Sannyei Béla báró, Hertelendy Ferenc, Pálffy Béla gróf, Pallavicini Eleonóra gróf és Szabó Jenő.

Dassewffy indítványa ellen szavaztak: Antal Gábor, Lasskary Gyula, Széchenyi Gyula gróf, Bánffy György gróf, Apponyi Sándor gróf, Günther Antal, aki a bizottságban a módosító javaslat ellen szavazott, Wlassits Gyula, Szilassy Aladár, Csathó Ferenc, Gonza Pál gróf, Csáky Vidor gróf, Dagenfeld-Schönburg Lajos gróf, Dagenfeld-Schönburg Pál gróf, Nemes János gróf, Pongrácz Jenő gróf, Szápáry György gróf, Széchenyi Sándor gróf, Széchenyi Viktor gróf, Teleky Viktor gróf, Teleky Gyula gróf, Teleky József gróf, Teleky Tibor gróf, Zichy Ágost gróf, Ambrózy Gyula báró, Ambrózy István báró, Bohus Zsigmond báró, Harkányi Béla báró, Harkányi Frigyes báró, Radvanszky Albert, Wodianer Albert báró, Belavary-Burghardt Konrad, Fshérvary Géza báró, Gaál József, Zichy Béla gróf, Hatvany Deutsch József báró, Hatvany Deutsch Sándor báró, Heinrich Gusztáv, Korányi Frigyes báró, Lán-czy Leó báró, Ludvig Gyula, Márffy Emil, Mattlekovics Sándor, Molnár Viktor, Müller Kálmán báró, Ordédy Vilmos, Rudnyanszky József, Schvaab Károly báró, Salavszky Gyula, Tarkovics József, Ullmann Adolf, Üchtric Zsigmond báró, Zoltán Elek.

Az indemnítási vita folyamán felszólalt a miniszterelnök is és Dassewffy Aurél gróffal polemizált. Kijelentette, hogy az indemnitás nem bizalmi kérdés. Majd a Horvátországi zavaros viszonyok okát az öt év előtti rendszer-változásból magyarázta. A husdrágaságról szólva, kijelentette, hogy a kormány a huszhozatal tekintetében a méltányosság alapjára helyezkedett. Az indemnítási javaslatot a főrendiház változatlanul elfogadta. Majd az elnök bejelentette, hogy karácsony után még egy ülést kell tartani, továbbá engedélyt kért arra néze, hogy a királynak ujév alkalmából a főrendiház nevében hódolatát fejezhesse ki.

Kézzel az ülés véget ért.

HIREK.

Kabaré a parlamentben.

— Az ujságírók mulatsága. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 20

Budapest legszebb és legdrágább palotája, a képviselőház, amelyet az ellenzéki lapok parlamenti viccelől különös előszeretettel neveznek dunaparti cirkusznak és huszmillió színháznak, a jövő év januárjában tényleg rá fog szolgálni a színházi névre. Mert egy napra, vagyis inkább csak egy estére kivonul belőle minden, ami komoly, súlyos és országos érdekű.

Az ülésteremben, a képviselő padok között s a hatalmas elnöki pulpituson nem ülnek szigorú tekintetű honatyák. A folyosókon és a miniszteri szobákban elnémult a zajos politika hangja. Nem lesz indemnitás, mert akkorára már remélhetőleg amugy is lesz, sem bank, sem véderő vita.

— Hát mi lesz? — kérdezheti a felszigazott fantáziája olvasó. Mi pedig, akik nem kívánunk senkitől, hogy vért izzadjon a kíváncsiságtól, sietve megmondjuk, hogy mi történik majd a parlamentben azon a nevezetes januári estén. Színház, kabaré lesz a képviselőházban.

Akármiylen fantasztikusan hangzik a dolog, igaz. A képviselőház elnökségének jóvoltából az Ujságíró Egyesület az ország házában ad nagyszabású estét a segítőegyesületi alap javára.

A rendező bizottság már nagyban dolgozik a januári célo programján, amely változatosabb, mulatságosabb lesz, mint eddig akármilyen volt ebben a nagyranőtt kis világvárosban.

Vegyük sorra a dolgokat. Maga a több mint egymillió gyertyafényvel kivilágított parlamenti épület is látványosság számba menő dolog.

Kilenc órakor kezdődik a mulatság. A publikum betöndül az Országház-tér felől lévő hatalmas lépcsőzeten, melynek két oldalát díszbe öltözött képviselőházi szolgák övezik. A buffetben lágy cigánymuzsika. Tíz órakor megszólalnak az elnök emelvényéről irányítható folyosói csengők, s megnyílik az ülésteremben a feminista parlament első ülése.

Gyönyörű látvány lesz. Az elnöki székekben egy nő, a jegyzők helyein, az előadói balkonon, a miniszteri székekben, a képviselői padokban csupa-csupa asszony és leány.

Elnök: Megnyitja az ülést s több felirat bemutatása után jelenti, hogy napirend szerint folytatják a férfi kimenők szabályozásáról, az ékszer-minimum és konyhapénzi státus rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Jegyző (olvassa): B regi Mancí.

Beregi Mancí belekezd egy dühös ellenzéki szónoklatba. Ő tudniillik vén leány, neki igazán nem fontos, hogy mi lesz a javaslattal.

Visszavonjuk előbb tett kijelentésünket. Mégis csak lesz hát politika ezen a napon is a Házban. De vig, nem vérre és vérbe menő csata. Tréfás ötlettel teitett, mulatságos politika, ugyanyira, hogy elfelejti mindenki a sok komoly gondot, amit a választójog, a bankkérdés és felemelt hadi budget okoz.

A nagy feminista ülés után nem ér véget a mulatság. Tíz-tizenöt helyen kap még szórakoztató vidámságot a közönség. Olosó pénzért láthatja mindenki, hogy készül egy politikai riport, hogy nyilatkozik, hogy nem nyilatkozik egy miniszter s minden ráfizetés nélkül megtudhatja, mit szokott sugni a miniszterelnök a mellette ülő pénzügyminiszternek, amikor egy heves ellenzéki támadás közben feléje hajol.

A részletes program különben még csak e hónap közepére készül el.

— **Időjárás.** Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 21-én az időjárás: fagy-pont körüli hőmérséklet, elvéve osapadék.

— **Szerkesztők kitüntetése.** Budapestről jelentik: A hivatalos lap legközelebbi száma közli, hogy a király **Bródy Lajos dr.-nak**, a Neues Paster Journal főszerkesztőjének, **Radó Sámuel dr.**, a Magyar Távirati Iroda igazgatójának és **Schiller Zsigmond dr.-nak**, a Paster Loyd felelős szerkesztőjének az udvari tanácsosi címet adományozta.

— **Egy aradi kereskedő alapítványa.** **Steinitzer József ur**, a Steinitzer aradi festék-kereskedő cég tulajdonosa kegyeletes módon tette emlékezetessé cége fennállásának hetvenedik évfordulóját. Ez alkalomból az **Aradi Kereskedők Körénél** két, a cég alapítója **Steinitzer Náthán** és a jelenlegi fizlettulajdonos korára elhunyt fia, **Steinitzer Imre** nevére 400—400, összesen 800 kor. összegű alapítványt tett, a melynek kamatait minden év július elsején egy hibáján kívül elszegényedett aradi kereskedőnek adandók ki. Az alapítványt tevő nemes elhatározásáért az **Aradi Kereskedők Köre** nevében ez uton is köszönetet mond annak elnöksége.

— **Adományok.** Az aradi izr. jótékony nőegyletnek **Singer Gyula** koporsójára szánt koszoru megváltása címén a következők adakoztak: **Sidner Bernát** és neje 50.—, **Saidner Sándor** 20.—, **Seidner Frigyes dr.** 20.—, **Singer Dezső** 20.— koronát. Az összegeket rendeltetési helyére juttattuk. — **Steinitzer N.** A cég jubileuma alkalmából 50 koronát küldött hozzánk a **Boros Béni** szoborra. A pénzt rendeltetési helyére küldjük.

— **Értesítés.** A **Károlyi Gyula** gróf hidvilamos világítási berendezésének a hálózatba való kapcsolása következtében a villamosáramszolgáltatás a kábelhálózat mentén esütörtökön, f. hó 22-én déli 12 órától d. u. 2 óráig szünetelni fog. Tisztelettel: Az igazgatóság.

— **Kacziány Ödön** előadása. Az Aradi Képző és Iparművészeti társulat karácsonyi képkiallításának állandó és nagy látogató közönsége bizonyára örömmel értesül arról, hogy a társulat karácsony ünnep másodnapjára kellemes szórakoztatásról gondoskodott. Hétfőn délelőtt tudniillik **Kacziány Ödön** fővárosi kiváló festőművész, aki eszevegőnek is elsőrendű talentum. Küzdelmeiről, azokról a mozgalmas és forró napokról, mond el érdekes intimításokat, melyeket mint a bécsi festőakadémia növendéke átélt. A társulat erre az alkalomra a belépő díjját egy koronában állapította meg. Bizonyára ott lesz Arad előkelő közönsége, mely meleg pártfogásába vette a képkiallítást. Ma már elevenebb volt a vásár is. **Ring Géza** megvette **Lamné Hilbert Irén** „Interior“ című képét. **Köpt János dr.** megvette **Kézdí Kovács László** „Álmódorás“ és **Rubovics Márk** „Szántás“ című képét. **Steiner Jenő** megvette **Tamáty Miklós** „Vallemás izgalma“ című képét.

— **Temetés.** **Singer Gyula** fakereskedő ma délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra az aradi izraelita temető hallottas házából. A gyászszertartást a templomi énekkar vezette be, majd pedig **Vágvölgyi Lajos dr.** főrabbi mondott emelkedett szellemű beszédet. A temetésen megjelentek számosan Arad társadalmának előkelő tagjai közül. Az ipartestület küldöttséggel képviseltette magát, amelyet **Stein-gerwald Alajos** elnök vezetett.

— **Férj gyilkos asszony.** Megirtuk, hogy a makói rendőrség letartóztatva **Zalai Szabé János** gazdag fiatal gazdát, mert édesatyját **Zalai Szabó Antal:** egy 70 esztendőss aggastyánt arzenikkummal elpusztította. A fiu ma, mint **Makóró** jelentik, szenzációs valómást tett. Elmondotta, hogy a gyilkosságban a mostoha anyja segédkezett. Már ezelőtt egy hónappal beavatta mostoháját a gyilkosság tervébe és huszonnégyezer koronát ígért neki, ha segít apja meggyilkolásában. Az asszony azt tanácsolta, hogy tekintettel férje gyenge szervezeteire használjanak a gyilkosság-hoz mérget és akkor szívesen nyújt segédkezet. El is készítette a mérgezett ételt és elutazott hazuról, hogy majd alibit tudjon bizonyítani. Az öreg halála után haza jött és felvette a huszonnégyezer koronát. A rendőrség a valómás alapján ma az asszonyt letartóztatva.

— **Hétezer munkás sztrájkja.** **Triesztből** jelentik: Ma reggel a **Stabilimento Technico**, a jutagyár és a linoleum gyár összes munkásai, számszerint mintegy hétezeren abba hagyták a munkát. A sztrájk oka az, hogy az országot mentén minden reggel abban az időtájban robbog el a st.-andréi vonat ötven-hatvan vagonnal, amikor a munkások a gyárakba igyekeztek. Gyakran megesett, hogy egy negyed óráig vagy még tovább kellett várniok, mert a sorompókat leeresztették. A munkások emiatt nap-nap után elkéstek a gyárakból, s a késést levonták a keresetükből. Ma is így történt. A munkások akkor érkeztek a sorompóhoz, amikor a vonat közeledett. Egy fiatal munkás, nehogy ismét levonjanak fizetéséből, át akart sietni a vágányokon, de a mozdony elkapta és halálra gazolta. A rémes esett annyira felizgatta a munkásokat, hogy társaikkal egyetértve sztrájkba léptek, s azt követelték, hogy véletlen elkésésükért ne vonjanak le semmit.

— **Köszönetnyilvánítások.** **Szenes Samu** és neje 30 koronát adományoztak az izr. nőegyletnek bold. **Singer Gyula** ravatalára szánt koszorúmegváltás címén. Ezen kegyeletes adományért hálás köszönetét fejezi ki: az elnökség.

Steinitzer József ur, a **Steinitzer N.** festék-kereskedő cég tulajdonosa, a cég fennállásának 70 éves évfordulója alkalmával 20 koronát adományozott az **Elso Aradi Betegsegélyző és Temetkezési Ezylet** menház alapjára. Az adományért ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja az egyesület nevében **Kohn S. N.** elnök.

— Tizenhárom katonaszökevény. Szabadkáról jelentik: Szűcs Ferenc, a kecskeméti huszárezred közlegénye néhány nap előtt váratlanul megjelent apjának reinitzfalvai lakásán. Nem zundér, hanem össze-vissza szakadozott civilruha volt rajta. Az éhségtől, a bosszu nemalvásiól alig tudott már beszélni. Mikor kissé magához tért, elmondta, hogy nem egymagában tért haza, vele jött még tizenkét társa, akik itt rejtőznek most a környéken a szüleiknél és rettegéssel gondolnak arra a percre, amikor rájuk találnak majd és felelőségre vonják őket a szökésért. Rémes részletek dörültek ki, hogy kint voltak az ezrednél, hogy verték-ütötték, hogy hajtották ellenállhatatlanul a dezertorság felé. Végre is, elhatározták, hogy történiék bármi, de ezt a bánásmódot nem tűrik tovább. Még az éjjel kilopták a raktárból polgári egyenruhájukat, hönök alá csapák azt, észrevétlenül átmásztak a kaszárnya falán s nekivágtak a Szabadka felé vezető országutnak, öt napig tartott a bujdosásuk, míg végre hazaértek. Pénz, ennivaló nem volt náluk, rothadt zöldséget, hulladékot ettek, amit az uton találtak. Itt-ott eladogatták a magukkal hozott egyenruhájukat, miközben folyton attól félték, hogy ezáltal elárulják magukat. Kedvezett nekik a szerencse, mindenki elhitte nekik, amit mondtak, hogy most jönnek haza a szolgálati idő kitöltése után. Szűcs Ferencnek a bátyja, ki pár évvel ezelőtt volt katona, azt a tanácsot adta, hogy legjobban teszi, ha jelentkezik az itteni állomás parancsnoknál és felkéri, hogy kísértesse őket vissza az ezredhez, mert különben még rémesebb sors vár rájuk. A szökött huszarak kétségbeesésükben nem tehettek egyebet, megfogadták a tanácsot és jelentkeztek az állomásparancsnoknál, ki fedezet slatt visszavitette őket Kecskemétre.

— A pletyka áldozata. Miskolcra jelentik: A kisvárosi pletyka és a rágalom kergetek haláiba a diósgyári vasgyártalepen egy fiatal szép leányt. Sopnizszi Márton vasgyári művezetőnél albérletben lakott egy fiatal iparoslegény. A lakó szerelmes lett Sopnizszi szép leányába, Irmába. Később odaköltözött Boldizsár Gyula szabólegény is albérletbe Mindkét fiatalember szerelmes volt a leányba, aki azonban a Boldizsár érzelmeit viszonozta. Boldizsár nemrég megkérte a leány kezét és a szülők beleegyezése után boldogan várják az esküvő idejét. Az előbbi albérlet bántotta a feltételek és mindenáron szét skarta szakítani a szerelmeseket. — A leányt szülői a vendéglőbe adták, hogy ott főzni tanuljon. — A fiatalember ezt arra hasznalta fel, hogy a leányt megrágnalmazza. Azt bírszta, hogy aki vendéglői konyhában van alkalmazva, az nem tisztességes leány. Boldizsár emiatt szemrehányást tett a leánynak, aki erre végzetes tette határozta magát. Egész éjszaka sirt, panaszkodott, majd reggel, amikor anyja a piacra küldte, tej helyett lugkövet és cukrot vett és a vasgyári fűrdőbe ment, ahol egy kádas szobát vett. Itt a lugkövet feloldta és az oldatot megitta, majd a kád vizébe feküdt, ahol néhány perc múlva megfulladt. A fűrdőszolgának gyanus lett később a leány hosszú tartózkodása a szobában és kopogni kezdett, majd betörte az ajtót. A szerencsétlen leányt holtan találták meg a kád fenekén. — Két levelet hagyott. Az egyikben véglegényétől vesz megható bucsút, a másikat szülőihez írta, arra kérte őket, ne haragudjanak rá, de a rágom s az attól való félelem, hogy véglegénye hagyja, kényszeríték végzetes tette. Arra kéri még szülőit, hogy ciganyzenével és dalárdával temessék el.

— Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc jó hírű ékszerészünk gyönyörű karácsonyi ajándékait. Nagy briliáns-, ékszer és ezüstművek raktára, tulhalmozottság és alkalmi vételek folytán. Mesés olcsó árak. Telefon 489. 4399

— Perzsaszőnyeg raktáram Deák Ferenc utca 40. sz. alatt megnyit. Tisztelettel Schwarze Zsigmond. 3698

— Születések, halálozások és házasságok. Aradi anyakönyvi hivatalban e hó 18 án a következő születéseket, halálozásokat és házasságot köteteket jelentették be: Született: Tar Mihály fűkezőnek Julanna nevű leánya. Horócsi Artúr máv. tisztviselőnek Géza nevű fia. Mészáros Arnold cipésznek Margit nevű leánya. Barna Sebők fuvarosnak József nevű fia. Korom János kovácsnak Gizella nevű leánya. Lévai Abrahám divattereskedőnek Aona nevű leánya. Meghalt: Glück Sámuelné 39 éves kereskedő neje. Kuzman Ráda 63 éves napszámos. Hack József 31 éves acs. Házasságot kötött: Bartlenszky János paplanos Tóth Ilonával. Kohanitz József kereskedő Gerendi Judittal. Úrge Sándor bognár Szabó Margittal. Voia Miklós napszámos Mikora Zsófiával. Magyara Ferenc kovács Bódi Rozáliával. — Született e hó 20 án Major M. haly színházi felügyelőnek József nevű fia. Gábris Ferenc géplakatosnak Ferenc nevű fia. Képes János napszámosnak Aranka nevű leánya. — Meghalt e hó 20-án: Belle János 71 éves nyug. kerületi községi jegyző. Özv. Sipos Mátyásné 67 éves napszámosnő.

— Fischer Simon kérése a közönséghez. Fenti cég mai hirdetésében a következő kérést intézi a közönséghez: „Az e hó 18-án várható nagyobb forgalom miatt kérem mélyen tisztelt vevőimetsziveskedjenek bevásárlásukra adélt előtti órákat is felhasználni. Jóllehet karácsonyi árlatom könnyen áttekinthető és az egyes árucikkek külön csoportokba vannak osztva, nemkülönben minden tárgyon az ár is látható: mindazonáltal kellő időbeosztás a sima és figyelmes kihasználást elősegíti. Kedvező vételt, boldog karácsonyhoz kíván Fischer Simon nagyruházása Arad, Szabadság-tér. A cég okos és előrelátó kérést, mely a közönség érdekeit van hivatva szolgálni, figyelembe ajánljuk. 4718

— Örökké halás lesz önnek minden hölgy, akinek jeggyűrűt vagy ékszer karácsonyi meglepetésül Waldmaan I. ékszerésznél vásárolja Szabadságtér 14. sz., hol legszebb, legjobb és legolcsóbb. 4359

— Karácsonyi díszek és könyvek legelőnyösebben Kerpel Izsó cégnél szerezhetők be. 4677

— Melyik anya nem fél, mikor kicsinyének első fogai kibujnak? A fogzási idő a kicsinyeknek számra bajjal, az anyáknak pedig sok álmatlan éjszakával van egybekötve. Ilzen esetekben megbecsülhetetlen értékű a Scott-féle Emulsió. Oly gyermekeknek, kik a Scott-féle Emulsió-t kis adagokban rendszeresen szedik, a fogzás semminemű nehézséget nem okoz. A fogcskak inkább észrevétlenül bujnak ki. A Scott-féle Emulsió-ban levő ásvány-anyagok nemcsak a szervezetet erősítik, hanem előmozdíják egészséges, egyenes, fehér fogak képzését is. A kicsike fogai minden baj nélkül kinőnek és az anyának nem esznek álmatlan éjszakái.

— Karácsonyi meglepetésekre alkalmas, izléses, legdivatosabb ékszerek és órák, rendkívül olcsó árban kaphatók Gallert J. és Fia ékszerésznél. 4589

— Nem okoz gondot, hogy hol vegyük meg szereteteinknek a karácsonyi és újévi ajándéktárgyainkat, mert mindenki tudja, hogy csakis Hirsch Jenő órák és ékszerésznél (Forray-utca), szerezhetjük be a legizlésesebb tárgyakat mesés olcsó árak mellett. 4456

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel fűhívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasúti állomásnál nem a csomagszállító részvénytársaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

• Természetes vasmentes savanyúvíz. •

Kapható ártványkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Balnye-Lápónál Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudolfskap. 8.

Színházi pletykák.

(Fővárosi levél.)

☞ (A fölfedezés.) A Vigszínház ismét elhozta a két legkedvesebb, legvidámabb francia szerzőjét, akiknek annyi zagy sikert köszönhet már a színház és annyi vidám estét a közönsége: Flers és Caillavet-et. Ez a két ragyogóan ötletes francia abba az új darabjába, amelyet a Vigszínház szombaton este mutatott be, talán a rendezésnél is több szellemet, csillogó eszpi-t és maró szatírárt rakott bele. A szent liget, amelynek Párisban is nagy sikere volt, megint meghozta a rendez, szinte elmaradhatatlan Flers-Caillavet-sikert. A közönség az egész estén át kacagott; a sok tréfa, ötlet, fordulat, amely szédítő tempóban kergeti egymást a színpadon, a nézőtérén hangos, vidám visszhangra talált.

A darab középpontjában Mészáros Gizella és Ferenczy Károly áll, akik a második felvonásban pompás táncokkal arattak hatalmas sikert. Mészáros Giza egy bájos, telivér párisi nőt játszik, Ferenczy pedig egy orosz grótot, aki halálosan beleszeret a francia asszonyba. A színpadon tehát nagy az orosz-francia barátkozás, olyan nagy, hogy a premiéren a Vigszínház egy állandó premier látogatója így szólt egy ismert művészhez:

— Látod, kériek, milyen hasznos volt, hogy ezt a darabot megnéztem. Egy nagyon érdekes fölfedezést hozott nekem ez a premiere.

— Micsoda fölfedezést?

— Egy fontos diplomáciai és — hogy ugy mondjam — faji fölfedezésre jöttem rá. Arra, hogy mi a francia-orosz barátkozás gyümölcse?

— Hát mi a gyümölcse?

— Mi a gyümölcse? Hát nem látod? Egy — hatalmas siker!

(Az agitátor.) Karácsonyi újdonságnak olyan finom, bájos és senés darabot hozott a Magyar Színház, amely ünnepi estévé avatja minden egyes előadását. A kis lord, Burnett vigjátéka olyan mint egy karácsonyi mese, csupa átlátszószág, csupa egyenes vonalak, fehér és aranyos színek és egyszerűség, amely friss és naiv.

Ennek a darabnak, amelyet olyan nagy sikerrel mutatott be a Magyar Színház, a corsa attól függ, hogy ki játssza a címszerepet. Ezzel a szereppel áll vagy bukik a darab. A tegnapi este zajos sikere nemcsak a darab mellett bizonyít, hanem a címszerep kreálójá: Fényes Annuska művészete mellett is. Ez a kis lány már most is nagy művész, aki kinőtt a csodagyereksorból és hozzáért az igasi nagyokhoz. Azokhoz, akik a művészetben is nagyok. Egy rendkívüli tehetség bontakozásának tapsolt tegnap a közönség és ez a nagy talentum már most is beváltotta azokat a reményeket, amelyeket a Jánoska előadásai után hozzáfűztek.

A főpróbán már érezni lehetett a sikert előre. A főpróba közönsége is elragadtatva tapsolt Fényes Annuskának, aki a nagy játékot már ekkor megnyerte.

A második felvonás után a Magyar Színház egyik művésze odament Beöthy igazgatóhoz, aki éppen gyönyörködött a kis lord sikerében és lelkesedve újságotlta neki:

— Igazgató ur, hallotta, hogy Fényes Annuskát el akarják szerződtetni?

— Hová? — kérdezte Beöthy osodálkozva.

— Hát Angliába, agitátornak a választásokra...

— Hogy-hogy?

— Mert aki ilyen kitűnően agitál a lordok mellett, annak most megfizethetetlen az értéke odakint.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Elutasított petíciók. Budapestről jelentik: A Kuria II. választási tanácsa ma délelőtt a Kazy József sátorlajshelyi és Hajós Kálmán salaboksai mandátuma ellen benyújtott petíciókat elutasította, s a kérvényezőket az összes költségekben elmarasztalta.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, dec. 20.

A decemberben szokatlan enyhe időjárás szűnőben van, ma már érezhetően hideg volt és hihetőleg ezután az indokolt téli idő fog állandósulni.

A vetésekről változatlanul jó hírek érkeznek.

A gabonaüzletben a szokásos ünnep előtti esőnd honol.

A mai piacon elkelt:

1000 mm. buza	9.80—10.00
800 mm. tengeri	4.30—4.40
Zab	7.40
Rozs	6.80
Árpa	6.60

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 20.

Amerika 1/4-el olcsóbb. Kínálat mérsékelte, vételkedv hiányzik, 4000 mm. változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sávlat	2 érat sávlat
Buza 1911. áprilsra	10.89—10.90	10.89—10.90
Buza 1911. májusra	10.79—10.80	10.79—10.80
Buza 1911. októberre	10.59—10.60	10.60—10.61
Rozs 1911. áprilsra	7.78—7.79	7.78—7.79
Rozs 1911. októberre	7.73—7.74	7.74—7.75
Tengeri 1911. májusra	5.59—5.60	5.56—5.57
Zab 1911. áprilsra	8.35—8.36	8.38—8.39

A Temesvári Lloyd-Társulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Dec. 20.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	9.80—9.90
76	9.90—10.00
77	10.10—10.20
78	10.20—10.30

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	9.70—9.75
Rozs	6.70—6.75
Árpa	6.60—6.65
Zab	6.10—7.20
Tengeri (ül)	4.45—4.50

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Dec. 20. —

Magyar aranyjárdék 4%	111.40
Magyar koronajárdék 4%	91.95
Magyar koronajárdék 3 1/2%	81.90
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.40
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	227.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	180.—
Osztrák járadék papírban	93.50
Osztrák járadék ezüstbe	97.25
Osztrák járadék aranyban	115.75
Osztrák koronajárdék 4%	93.40
1860. évi osztrák államsorsjegy	169.50
Osztrák-magyar bankrészvény	18.80
Magyar hitelbank-részvény	865.—
Osztrák hitelintézet részvény	669.25
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	751.—
10 frankos arany (Napoleonkor)	19.13
Német birodalmi márka	117.55
London vista	240.—
Paris vista	95.20
20 márkás arany	23.50

Budapest kőbányai sertéskereskedelem

— Dec. 20. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig — erjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 155—157 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 158—162 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 162—164 fillérig.

Sertéslétszám: dec. hó 16 napján volt készlet 17525 darab, dec. 17. napján felhajtott 53 darab, dec. 18. napján elszállított 205 darab, dec. 19. napjára maradt készletben: 17375 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata változatlan.

Felelős szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

1911. január 1. Az Aradi Könyvnyomdászok Szakegyesülete és az Aradi Gutenberg-dal-kör a Fehér Kereszt nagytermében hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi december hó 21-én:

C) bérlet C) bérlet

G. Kertész Ella és Góth Sándor felléptével:

Taifun.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Lengyel Menyhért dr.

SZEMÉLYEK:

Dr. Tokeramó	Beregí S.	Ilna	G. Kertész E.
Jo-hikava	Polgár S.	Teri	Zalay Margit.
Kobayasi	Várnay Jenő.	Elnök	Herold Ede.
Omayi	Cseh Ferenc	Védő	Kahler K.
Bruck	Kulcsár L.	Ügyész	Halmái L.
Lindner	Góth Sándor.	Esküdt	Heltai Jenő.

Kezdete este 7 az fél óraker.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1910. dec. 21-én, szerda:

(Bárd Simonny-műs 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Kötőgyártás. Látványosság. — 2. Csoda kutya. Eredeti színes felvétel. — 3. A nevelő ur Bohózat. — 4. A hős pástor. Dráma. — 5. Az új Messina. Természet után. — 6. A tudós. Humoros. — 7. Keczege ur látogatába megy. Bohózat. — 8. Vashámor. Dráma. — 9. A sárga kéz. Az amerikai opiumbarlangok titkaiból.

Az előadások tartama 1 és fél óra.

Előadások d. u. 6 órától kezdve.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Műsor: Ma, szerda 1910. december 21-én

1. Uj-Seeland. Természeti. — 2. A családi football játék. Komikus kép — 3. A libiai sivatag lakói. Természeti. — 4. A halott bosszúja. Dráma. — 5. A falusi élet örömei. Humoros kép. — 6. Pathé Journal. Mozgófénykép újság. — 7. A világitótorony órének leánya. Drama. — 8. Schulze ur és neje. Komikus kép.

Az előadások d. u. fél 6 óraker kezdődnek.

Helyárok: I-ső rendű páholy 5 kor., II-od rendű páholy 4 kor. Páholyülés 1 kor. Zárts ék 1 kor. I-ső hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., VI-ik hely 20 fillér.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonaszene játszik.

NYILTTER.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük úgy a helybeli, mint a vidéki gyógyszerész és orvos urakat, hogy

Ehrlich 606.

(Salvarsan-ból) 4709

állandóan friss minőségben nagy készletet tartunk.

Vojtek és Weisz.

Kávés tea

Kivonat KOTÁNYI JÁNOS árjegyzékéből:

Nyers kávé:

Jamaika 1/2 kg.	...	K. 1.35
Portorico 1/2 kg.	...	K. 1.50
Cuba 1/2 kg.	...	K. 1.60
Arany java 1/2 kg.	...	K. 1.60

Pörkölt kávé:

Saját villanyerőre berendezett gőzkávépörköldémből		
Jó minőségű 1/2 kg.	...	K. 1.80
Finom minőségű 1/2 kg.	...	K. 1.80
Legfinomabb keverék (Cuba, Arany, Menádó, Mocca) 1/2 kg.	...	K. 2.20

Tea:

Törmelék-tea 1/2 kg.	...	K. 2.50
Congó-tea 1/2 kg.	...	K. 3.—
Családi keverék 1/2 kg.	...	K. 5.—
Legfinomabb Király-tea 1/2 kg.	...	K. 6.—
Ceylon-tea a legerősebb zamatu 1/2 kg.	...	K. 6.—
Kitünő teasütemény-keverék 1/2 kg.	...	K. 0.75

Rum:

1 liter családi tearum	...	K. 1.70
1 liter finom braziliai rum	...	K. 2.20
1 üveg 7/10 liter finom jamaicai rum	...	K. 3.30

A világhírű Kotányi-paprika eredeti dobozokban.

Kotányi János

kávé- és tea-nagykereskedő.

Szeged, Budapest Bécs, Berlin, Abbázia,

ARAD,

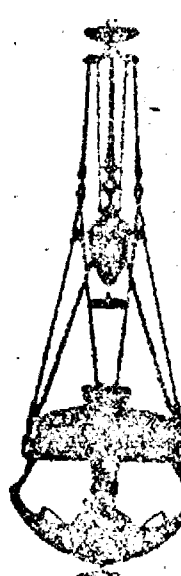
Jozsef főherceg ut 3. sz., az „Arad Csa-nádi Gazdasági Takarékpénztár“ épületében.

SZEMÉLYSELTÉS

AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTI
AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA

idült gyomor bajok és az emésztő szervek hurutos bántalmainál nélkülözhetetlen. Az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza.

Aradon képviselő és nagybani raktár: Kardos Miklós, telefon 647. Kapható: Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Kocsárd, telefon 130. Éles Ármin, telefon 44. Färber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Ehrenfeld Ignác stb. cégeknél és minden jobb vendéglőben és kávéházban. 6785

Helyszüke miatt az összes raktáron levő

karácsonyi ajándéktárgyaknak alkalmas tárgyak,

bámulatos olcsó áron lesznek árusítva.

Oriási választék izléses üveg, porcellán és mosdókészletekből, modern függő és asztali lámpák-ból. Figurás dísz tárgyak porcellán, majolika, bronz és elsőrendű china ezüstből, ugyszintén legjobb minőségű alpaca és china, ezüst evőeszközöket tartok.

Legnagyobb választék modern képkeret mintákból.

Fischer Mór,

Andrássy tér 18. Fischer Eliz-palota.

4501 Városi és megyei telefon 568.

Hölgyeknek

legkellemesebb

karácsonyi meglepetés egy gyönyörű

Kézápoló

készlet remek kivitelben.

Gyöngyház, ezüst, teknőc, teknőc-utánzat, csont, cocus és ébenfából 3 k.-tól 70 koronáig minden árban.

Továbbá mint hasznos és igen kedves ajándék egy csinosan összeállított

Fésű

garnitúra

1 tükör, 1 hajkefe, 1 bontó, 1 nyeles és 1 porfésű tartalommal.

311

Legfinomabb francia

Illatszer-

ajándékok

„dus választékban.”

Rendkívül izléses japán mintájú illatszer

Diszdobozok

(Kazetták.)

2 üveg divatos parfüm, 1 drb. finom szappan és poudertartalommal. 4 koronától kezdve minden árban.

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

ARAD, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefon 455.

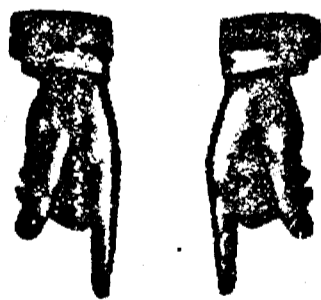
606.

Ehrlich-Hata

„SALVARSAN”

nevű készítménye megérkezett és azt állandóan raktáron tartom, mire tisztelettel felhívom a gyógyszerész és orvos urak figyelmét.

311

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Karácsonyra!

Legszebb **karácsonyi diszek** nagy választéka; meglepő szép ujdonságok.

Ifjúsági iratokból, képes-könyvekből tömeges alkalmi beszerzés folytán igen olcsó alkalmi példányok, kifogástalan, tiszta állapotban. —

Ugyszintén **diszművek** hihetetlenül jutányos áron.

Irodalmi és zeneművekből minden ujdonság raktáron.

Diszlevélpapírok nagy választéka. **Jdei ujdonságok!**

Társasjátékokban eredeti ujdonságok.

Képeslevelezőlapok és ujévi üdvözetek legnagyobb raktára.

Egyéb ajándéknak alkalmas disztárgyak nagy mennyiségben vannak raktáron.

381

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv- és papírkereskedése

Aradon, Andrásy-tér 20. sz

Városi és megyei telefon 385. sz.

NÉVJEGYEK

legdivatosabb ujdonságok, utolérhetetlen tiszta, szép és előkelő izlésű kivitelben

▪ Készíti: ▪

4620

Bloch H.

papirkereskedése, könyvnyomdája Arad, Andrásstér 18. sz. saroküzlet. Nyomdalozem Salacz Gyula-utca 3. sz. — Telefon 126.

Ez újévre ismét vezető ujdonságok.

Vidéki megrendeléseket 24 órán belül teljesen bérmentes szállítással intézek el. Névjegyeim művészies kivitelét mi sem igazolja jobban, mint az alábbi két levél

Bloch H. cég Arad.

Sziveskedjék csatolt és már Ön-nél készült névjegyeimből ismét 200 darabot mihamarább megküldeni. Cimem lent. Kérem az összeg utánvételezését.

Tisztelettel
Adolf Lúbba

Berlin S. O. Kopernicker strasse 37.

(A német eredeti lefordítása.)

Charles W. Mascherol.

Paris, 80. Rue de Tirolli.

T. cím.

Múltkor Aradon voltam és rendeltem Önnél névjegyet. kérem Önt, hogy azokból nekem most ismét 100 darabot szállítson.

Charles W. Marcherol
gazdálkodó.

(A francia eredeti fordítása.)

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

(Mairovitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

n. m.: portrékat természet és fénykép után, síremlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő sz. brázmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legolcsóbb árért. 4407

Olcsó karácsonyi és újévi ajándékek bevásárlási forrása!

Csak azt érdekelheti, aki önmagát szereti,

hogy olcsó arany, ezüst és dupla ékszereket, valamint pontosan járó zseb és fali órákat

Gáspár Jenő

órák és ékszerész Arad, Asztalos Sándor-utca 10. sz. alatt, a Ring-féle gyógyszerházzal szemben lehet beszerezni.

Antik órák javítására különös gond fordítatik. 4603

ÚJ ÉKSZER ÉS ÓRA ÜZLET.

FELLNER SAMU

ékszerész és órák a Központi Szálloda mellett

Arad, Andrásstér 20. szám.

A legolcsóbb árak mellett ajánlja dús gazdagon felszerelt raktárát

drágakövek, arany, ezüst, prima china ezüstárak és órák különlegességekben.

Legelőnyösebb beszerzési forrása a karácsonyi és újévi ajándékoknak.

Minden e szakmába vágó javítások saját műhelyemben legpontosabban eszközöltelek. 4135

Megkezdődött!!

DOMINISÁNDOR

szőnyegházában a

8579

karácsonyi vásár

mely alkalmammal kiscselezett, de teljesen jókarban lévő

perzsa szőnyegek valamint szőnyegmaradékok

minden elfogadható árban eladatnak.

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő
Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szíves tudomására hozni, hogy az évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajtiszta, dugyökerzetű bor és csomagefajta

SZŐLŐOLTVÁNY

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővessző kerüli eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

4101 Winkler József,
Arad, Batthyány-u. 13.

Eladó üzem megszüntetése miatt azonnal Arad, Demeter-utca 41. 42. szám alatt levő leégett malomban egy 45-55 lóerejű új két hónapig üzemben volt elsőrendű svéd Bolinder rendszerű nyersolaj motorral, szépuri lakással, kerttel, istállóval, disznóélokkel. Akár gyár, vagy műhely berendezésre alkalmas.

Ugyanott két darab 21-es hengergazék, 2 pár kő, 90 métermáza nyersolaj, egy esztergapad, egy masszív házkapu, kovács fuvó állóval, több szer számmal és egy 1000 kilogrammos máza eladó.

Gábor András és Társa

Telefon 790. sz. Telefon 790. sz.

Értesíti a tisztelt közönséget, hogy szén szükségletét a Lovardautcai raktárából szerezzék be, hol is a legjutányosabb árban aradi légszeszgyári kokszot vehet.

1 métermáza első rendű légszeszgyári koksz, házhoz szállítva 4 korona 30 fillér. — Nagyobb vételnél engedményt teszünk. 4104

Alkalmi vevőket és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad leggyorsabb óra és ékszertárolása

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
 Woltzer János-utca, Minerita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és Brillékszertárgyak a legmegyásabb árban megvételre vagy más tárgyakra átcserélhetők.
 TELEFON 422 TELEPO 422

Balázs Péter

képesített kőművesmester építész
 Irodája

Arad, B.-Választó-u. 21

Elvállalja a legmodernebb épületek tervezését, építését és esetleges művezetését. Készít terveket és költségvetéseket a

legmegbízhatóbb kivitelben a legolcsóbb árért. 4626

Ügyes kárpitos

olcsón ajánkozik házakhoz dolgozni úgy helyben, mint vidékre. Vidékre árfelemelés nélkül.

Stáhl M.

Bercsényi Miklós-utca 32. 8436

ÉRTÉKEK

— Ha nincs is nagy vagyonom, de vannak pompás ékszereim.

— Ugy!?! És kinél vette ön azokat az ékszereket?

Farkas 4635

Streichernél

Tökölly-tér I. szám alatt.

— Igen, akkor kétszer annyi értéke van.

4645

Minden kávéértő háziasszony csakis a

RECORD

villamos üzemi pörkölőn megpörkölt kávét vegyen
íz, aroma, minőség, páratlan.

Minden órában friss	Minden órában friss
1/2 kgr	1/2 kgr.
Palermo	Record
keverék	keverék
K. 2.20	2 korona.
1/2 kgr.	1/2 kgr.
Szultán	Szultán
keverék	keverék
K. 1.60.	K. 1.60.

1/2 kilogrammot vidékre permentve küldök - A kávék vegyesen is rendelhetők.

DÜRR GUSZTÁV kávé, csokoládé, cacao behozatal
 ARAD Telefon 118. szám.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós féle Csukamájolaj** most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb. 491

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagánatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

a „MELOGEN”. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Kitűnő amerikai gumi

a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, András- tér 22. sz. a megyeházzal szemben

Karácsonyi ajándéktárgyak

legnagyobb választékban,

praktikus cikkek előnyös áron

BLOCH H.

papirkereskedésében és fényké-

pészeti cikkek raktárában ∴

Arad, Andrásy-tér 18. szám, sarok üzlet.

Diszlevélpapírok és családi doboz levélpapírok a legdivatosabb alak és kivitelben már 1 koronától kezdve.

Irómappák bőrből ezüst és bronz veretekkel.

Naplók, emlékkönyvek és vendégekönyvek plus és bőr kötésben, zárral, ezüst és érc diszitással.

Képes levelezőlap albumok, képes és mesekönyvek. Eredeti réz és acélmetszetű képek, óriási kollektio keretekre is, Kiárusítás gyári árnál jóval olcsóbban.

Tollszekevények, festőszekevények, olaj, tempera és aquarell festészethez.

Kifestő könyvek, égető apparatusok, rajzeszköz készletek.

Amerikai töltő tollak arany tollakkal.

Pecsétnyomók, színes pecsétviaszok.

Disz naptárak. Női zsebnaptárak. Angol üdvözlő naptárak.

Bronz tentatartók Kristályüveg tentatartók. Íróasztal készletek 4018

Fényképező gépek 7 kor.-tól kezdve.

Minden cikket lényegesen olcsóbban bocsájtom áruba mint a múlt
saisonokban.

Áruim úgy minőség, mint izlés tekintetében elismert elsőrendűek.

Vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok, előíráshoz alkalmazkodom és esetleg meg nem felelő árut visszaveszem.

Uj! Aradon még nem létezett! Uj!
Gyorstalpaló vállalat

1910. deczemb. 19-én a Forray-utcában (Gr. Nádasdy-palota) megnyílik.

Á r a d i:
 Férfi cipőtalp és sarok 2 K. 40 f.
 Női " " " 2 K. — f.
 Gyermek " " " 1 K. 60 f.
 4538 Szives partfogást kér
SZABOLCSI FARKAS.

BLOCH H.
 papírkereskedése és
 könyvnyomdája ARAD,
 (Andrássy-tér, Salacz-
 utca sarok) tisztelettel
 felkéri nagybecsült ve-
 vőit, kik a karácsonyi
 ünnepekre dombornyó-
 másu levélpapírokat, uj-
 évre pedig névjegyeket
 óhajtanak, azokat már
 most sziveskedjenek meg-
 rendelni, hogy több időt
 és gondot fordíthasson
 azok művészi előállításá-
 sára. 4604

489—1910. V. sz.
Árverési hirdetmény.
 Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1910. évi Sp. III. 1037/3. számú végzése következtében Dr. Éles Béla ügyvéd, aradi lakos javára 97 kor. 84 f. s jár. erejéig 1910. évi november hó 29-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 620 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 ló, 1 kocsi és egy kazal szalma nyilvános árverésen eladatnak.
 Mely árverésnek a pécskai kir. járásbírósnak 1910. évi V. 308/2. számú végzése folytán 97 kor. 84 f. tőkekövetelés, ennek 1910. évi szeptember hó 1. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 63 kor. 11 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Kisvarjason, végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1910. évi december hó 27-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében

készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is eladatni fognak.
 Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.
 Kelt Pécska, 1910. évi december hó 14. napján.
 Szabó Imre.
 kir. bír. végrehajtó
 4717

Hirdetmény.
 Közhírré tesszük, hogy a városi kertészetben; a gyermekkorház mellett, káposzta, kelkáposzta, cékla, hónapos retek, téli retek, saláta, karfiol, bimbókel, kalaráb, zeller, sóska, paraj (spenót), vörös hagyma, továbbá cserép-növények, mint cyclamen, primula, pálmák stb. kaphatók az egész nap folyamán. Elvállalja továbbá termék díszítését s egyes alkalmakra dísznövényeket kikölcsönöz.
 Arad, 1910. december 19.
 A gazdasági szék

24915—1910. kh.
Hirdetmény.
 Az aradi rendőrkapitányi hivatal, mint iparhatóság és az arad-járásí főszolgabírói hivatal mellett 1911. évben működő iparhatósági megbízottak választásának határidejéül 1910. évi december hó 29-ik napjának d. e. 11 óráját a kapitányi hivatal iparügyosztályába kitűzöm, mikorra az önálló kereskedők és iparosok a választás megejtése céljából meghívatnak.
 A választók névjegyzéke ugyan-csak előbbjelzett hivatalban betekinthező és az elleni netaláni felszólamlások ugyanott írásban benyújthatók.
 Arad, 1910. évi december hó 17-én.
 Greén,
 h. főkapitány.

**Tanulólanysok
 nyomdánkban
 telvétetnek.**

 Szőrmegallérok és boák
 1.50-től a legfinomabbig minden
 színben és formában. :

Hoffmann Sándor Arad, Színházépület.

December hó 31-ig rendkívül leszállított árban lehet a legszebb
karácsonyi és újévi ajándékcikkek
 vásárolni urak, hölgyek és gyermekek részére.
 Mindenkinék saját érdeke, hogy ezen divatnagyrúházat felkeresse, ha szép és alkalmas ajándékcikkek meg-
 lepő olcsó árban akar vásárolni. 4638

Női és leányfelöltők és téli kabátok mélyen leszállított árban.

Rövid kivonat a raktáron levő árukból és ezenkívüli számtalan alkalmas más cikkekbf melyek helyszüke miatt itt mind fel nem sorolhatók.

Női ruhaszövetek, bluzkelmék, bluz és rahaselymek, — sima bársonyok, mintázott bársonyok, plüssök stb.	Női fehérneműek, női ingek, női cászetek — alsók és nad-rágok, — vászon és damasztárak stb.	Csipkekendők, csipke-echarpok ehanil-la-echarpok és kendők, selymecharpok, se-lyemkendők, csipkék, szallagok applikációk, aranykelmék stb.	Női kötények, leánykötények, diszkó-tények, — keztyük, harisnyák, gallérok, zsebkendők stb.	Csipkefüggönyök, ágy- és asztaltakarók, szövetfüggönyök flanel-takarók kartonok mosó-kartonok, barchet pique és mosóárak stb.	Uri divatárak, uri ingek, nyakkendők, — gallérok és gallér-védők, — urikestyük és harisnyák.
--	---	--	---	---	--

 1 pár Bleriot-kesztyü 25 krajcár,
 gyermekharisnyák olcsóbb mint
 bárhol. Kérem a kirakatokat megnézni.

Szenzációs ajándékok!

Minden egyes megrendelőnk, aki fényképfelvételeit nálunk eszközli, teljesen ingyen egy díszes Biedermayer szerű naptárt kap ajándékba saját arcképével.

Stojkovits és Békés

1645

fotóművészeti szalonja

Arad, Szabadság-tér 16. szám.

(Domány-palota.)

Névjegy

100 drb. (finom elefántcsont papíron nyomva, izlésesen kiállítva, megrendelhető

2 koronáért

az „Aradi Nyomda Részvénytársaság” könyvnyomdájában.

Vidékre 2 korona 40 fillér beküldése esetén bérmentve szállítjuk.

Minden

előtízetők, hirdetőnk, avagy nyomtatvány-megrendelőnk

ingyen

kapja meg, ha írásban kéri, gyönyörű nagy **fali naptárunkat.**

Tisztelettel

az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatala.

Meglepő szép karácsonyi és újévi ajándékoknak alkalmas **arany- és ezüst ékszerek és órák** Óriási választékban jutányos áron szereshető be.

Uj órákért és javításokért 4 évi jótállás.

Fränkl Leó órás-, ékszerész és látszerésznél
Arad, Asztalos Sándor-utca 6-7.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE
Aradi & csanádi vasutak palotájában

NYÁRNYOMR A LEGMODERNEBB
PERKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZETEINKET,
MOL A LEGELEGYERŐSÉBB BERŐTÉSTÉL
FOGVA A LEGFENYVESEBB KIÁLLITÁSN
DISZKÖTÉSSEKET KIBELIK RÉSZITEN.

DISZMŰMUNKÁK
MONTIROZÁSOK
IRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATÓR KÖTÉS.